

Стріляй, як дівчисько

Автор:

[Мері Гегар](#)

Стріляй, як дівчисько

Мері Дженнінгз Гегар

Військова драма, заснована на мемуарах майора військово-повітряних сил США Мері Дженнінгз Гегар, яка відпрацювала три відрядження в зоні бойових дій в Афганістані. Вона була пілотом пошуково-рятувального вертольота й під обстрілами Талібану вивозила з поля бою поранених солдатів. Навіть коли рятувальний вертоліт збили противники, Мері не втратила рівноваги й мужності, а натомість продовжила рятувну операцію і змогла вивести три групи військових з оточення... Тендітній жінці вдалося врятувати більше 100 життів... Захоплива історія, сповнена мужності, відданості й доброго гумору.

Мері Дженнінгз Гегар

Стріляй, як дівчисько

Військова драма від майора ВПС, льотчиці, удостоєної звання героя війни та нагородженої медаллю за відвагу «Пурпурове серце»

Мій спорідненій душі, коханню мого життя – Брендоніві.

У кожного з нас були свої поразки й тріумфи, вони зробили нас тими, ким ми є сьогодні. Інакше я не стала б такою.

Я дуже щаслива, що знайшла тебе, і вже не можу дочекатися й побачити, як наша історія розвиватиметься далі. Дякую, що повбивав усіх павуків, але й далі

вдавав, ніби я насправді хоробра.

Ти – значно більше, ніж я заслуговую

Джудові й Деніелові...

Моя любов до вас така велика, як небо. Я люблю кожну вашу клітиночку, кожну найменшу кісточку.

Мама любить вас так, як Місяць Землю

Від автора

Докладно розповідати про деякі описані в цій книжці події було неймовірно тяжко. Багато з них досить складно переповісти навіть близькому другові, я вже не кажу – написати, щоб це могли прочитати всі. Я виношу все на люди, щоб світ побачив правду, – і це мене жахає. Але багато хто взагалі не знає, що роблять рятувальники Повітряних сил; люди навіть не знають, що в Повітряних силах є вертольоти. Багато хто не знає про ту неймовірну роль, яку відіграють Повітряні сили Національної гвардії. Одні вважають, що жінки не беруть участі в бойових завданнях. Інші – що, коли починають дзижчати кулі, жінки завмирають від страху. Я знаю другий бік цієї ситуації і хочу, щоб ви його теж знали.

Проте є певні побоювання, пов'язані з небезпекою озвучення реальних імен людей, що досі служать там. Є історії, що показують декого з них не в найкращому світлі. З цих причин деякі імена змінено. У жодній з історій не перебрано міри, і Міністерство оборони відредагувало кілька ключових імен і слів (у книжці вони зафарбовані чорним). Усе описано тут точнісінько так, як я пам'ятаю. Я дала перечитати більшість історій тим, хто був тоді зі мною, але люди зазвичай по-різному пам'ятають певні деталі. Були й героїчні вчинки, і сумнівні рішення, однак ми зробили все можливе тоді, коли через туман війни до нас доходило обмаль інформації. Коли не думати, як варто було вчинити, написане далі – моя найліпша спроба розповісти нашу історію через власну

призму, такою, якою її бачила я і підтвердили мої товариші по зброї.

Іди пілігримом і шукай небезпеки, якнайдалі від комфорту і добре освітлених вулиць життя.

Вистав кожну душу проти невідомого і шукай заохочення у комфорті хоробрих.

Відчувай холод, голод, спеку і спрагу і виживи, щоб зустрітися з іншим випробуванням і побачити новий світанок. Тільки тоді настане мир у тобі і ти зможеш зрозуміти й сказати: «Я дивлюся з самісінької вершини гори, задоволений, усе розумію, і справді згоден, що прожив повне життя, таке, яке сам собі вибрав».

Джеймс Елрой Флеккер (з поеми «Хассан»)

Пролог

Я визирнула у вікно на темні тіні акул, що рухалися просто під поверхнею моря. Труснула головою і зусиллям волі зосередилася на своєму терміновому завданні – перевірити спорядження, запам'ятати, де на дверях перемикач аварійного спуску, повторити рухи, якими відстібають паски та сигнальний лінь, перевірити, щоб крихітний балон із киснем на жилеті був заряджений. Якщо нас раптом потягне на дно, у балоні вистачить повітря секунд на тридцять. Я добре знала, чого сподіватися в разі аварійного приводнення, бо пройшла курс тренування на тренажері, на якому відпрацьовують методи покидання кабіни літака, що впав у воду: вас пристібають у макеті трусського вертольота, потім він падає в басейн і перевертається. Але тут, посеред океану, поруч не було інструкторів, що могли б допомогти. І на тренуванні не було акул.

Мое літо було повне захопливих місій: погасити пожежу в Каліфорнії, вивезти марихуану з величезних заповідників на заході країни, надати допомогу після урагану в Техасі. Але врочистим фіналом того виснажливого літа мала стати місія, яка мені подобалася найменше, – довгострокова рятувальна операція на воді. На вантажному шляху посеред Тихого океану постраждав рибалка, тож

мене й мою команду послали забрати його й перевезти в безпечне місце.

Я чітко пам'ятаю, як багато років тому, у першому відрядженні в складі Повітряних сил, переглядала в кінотеатрі «Ідеальний шторм» – тодішню кіноновинку. Коли команда на рятувальному вертольоті зрозуміла, що не зможе заправитися від літака-заправника й дістатися суші, я зіщулилась і ледь дивилася на екран. Коли вони впали в океан, я подумала: «Ох... Я дуже хочу бути пілотом, але нізащо не потраплю в таку ситуацію. Треба бути геть скаженим, щоб полетіти вертольотом на середину океану!»

Однак минуло вісім років, і ось вона я. Лечу таким же вертольотом, як бачила в тому фільмі. Лечу над океаном, не маю можливості дозаправитись і шукаю вільного від акул місця, щоб посадити вертоліт на воду. Отака доля.

У перші дні жовтня 2008 року ми прибули на позицію в Сан-Дієго – іншими словами, на майданчик, з якого мав початися наш політ на корабель тривалістю щонайменше десять годин. Тож треба було чотири рази дозаправитися в повітрі від C-130, щоб добратися туди й назад. Це мав бути найдовший політ за всю мою кар'єру, і я знала, що нерви (і сечовий міхур) у мене напружаться до краю. То була перша місія, коли я мала летіти аж на середину океану, хоч мене, правду кажучи, взагалі дратували польоти над водою. Але це була моя робота, тож я зусиллям волі зосередилася на підготовці.

Ми вилетіли із Сан-Дієго вранці, проте на зворотну дорогу підготували окуляри нічного бачення. Напередодні ввечері ми спланували місію і знали, що вчетверте дістанемося танкера, коли надворі буде вже ніч. Ми прихопили із собою сандвічі й воду, але я сумнівалася, що в тій ситуації взагалі зможу їсти. До того ж я знала, що мені треба майже зневоднити себе, щоб не вдаватися до вигадливого танцю зі спробами помочитися в гелікоптері. Хлопцям просто слід мати напохваті порожню пляшку, моя ж історія дещо складніша.

Крізь хмари ми летіли на висоті кілька сотень метрів над рівнем моря, але прогнози впевнено обіцяли, що далі небо розчиститься, – це були хороші новини. Чисте небо означало б, що ми точно зможемо піднятися на потрібну висоту й дозаправитися від C-130, який супроводжуватиме нас.

Коли ми «намочили ноги», тобто вилетіли за лінію берега у відкритий океан і помахали суші рукою, то пройшлися відповідними контрольними списками. Вони тільки посилили мою тривогу.

З якоїсь причини приводнення в стилі «Ідеального шторму» передбачало те, чого я найбільше боялася з усього, що ми могли робити як виконавці пошуково-рятувальних дій у бойових умовах, і я мала щоразу переборювати цей страх, коли «мочила ноги». Це могло бути тренування над озером чи реальна рятувальна операція на воді, але я завжди мала глибоко вдихати, коли звіряла все з контрольним списком операцій. Я знала, що не лише мені лячно, однак решта команди більше нервувалася через чотири дозаправлення в повітрі.

Правду кажучи, дозаправлення в повітрі – моє улюблене завдання, хоч і добряча шарпанина нервів. Мета така: треба дотягтися кінчиком заправної штанги до горловини шланга на С-130. Штанга – це металева трубка, яка виходить праворуч із нижньої частини повітряного судна, приблизно на відстані два з половиною метри від диска тягового гвинта. Горловина шланга, подібна до брандспойта, яким користуються пожежники, має металеві кільця завширшки близько сорока п'яти сантиметрів і схожі на парашути стабілізатори.

Тренуючись дозаправлятися, ми працюємо за тим самим сценарієм. Спочатку налагоджуємо радіозв'язок із С-130 і тримаємо стабільний курс. Вони йдуть на зближення – зменшують швидкість і летять попереду вище від нас. Ми реагуємо – збільшуємо оберти, набираємо швидкість і висоту. Зазвичай це досить легко, бо в нас порожній бак, а отже, менша вага вертольота. Коли ми тренувалися це робити з повним баком, було дещо складніше. Тренуватися «на одному моторі» (тобто з обмеженими потужностями – так, ніби один двигун перестав працювати) теж весело. С-130 має летіти нижче, а не вище від літака, тоді як вам треба знизити висоту і влучити заправною штангою просто в горловину шланга. Є тільки одна спроба: у реальній ситуації на другу просто не вистачить технічних ресурсів. Тобто все треба робити з першого разу, ще й так, щоб не осоромитися. Того дня, коли ми летіли на корабель, перше дозаправлення відбулося приблизно через три години польоту. Ще через три години я вдруге зістикувалася із С-130. Дозаправлення вертольота може виснажувати і фізично, і морально, тож зазвичай пілоти роблять це по черзі. Коли я сіла за кермо, Фінн, другий пілот, зв'язався із заправником по радіо і бортмеханік (або БМ) вигукнув, що бачить С-130 попереду вище від нас.

– Набирайте висоту, – сказав він.

Я обережно штовхнула ручку «крок-газ», збільшуючи потужність, і трохи опустила ніс вертольота, щоб підтримати швидкість. Звично глибоко вдихнула і поворушила всіма пальцями, аби вони не були такими напруженими. Я не раз помічала: найгірший учинок у точному маневрі на кшталт такого, як роблю я, – це надто міцно тримати штурвал.

Набираючи висоту, я кожні кілька секунд озиралася через плече, аж поки побачила С-130.

– Так, він підлітає справа, – вигукнув БМ, який відстежував наближення заправника в десятих частках кілометра. – П'ятсот метрів... чотириста... триста... двісті... Ти маеш його бачити.

Я глянула через теплицю – так ми називали віконечко зверху.

– Бачу. Підіймаюся вище й повертаю правіше, – озвалася я.

Мої очі ніби приклеїлися до заправника.

Я зайняла позицію зліва позаду літака, і вони випустили шланг. Ми пробігли контрольним списком дозаправлення, і я зманеврувала на позицію просто за горловиною. Тепер ми летимо в щільному строю, дуже близько до іншого літака, так близько, що інколи подаємо сигнали ліхтариками чи просто рукою через ілюмінатори. Але члени команди, які перебувають у хвостовій частині літака, так звані хвостовики, зазвичай на цьому етапі маневру поводяться дуже тихо.

Я закріпила положення, орієнтуючись на шланг, і ще раз глибоко вдихнула; інтерком був увімкнений, і я тихо підспівувала, як завжди перед ривком. Поступово збільшила потужність, трохи підняла ніс, і влучила точно посередині горловини, досить сильно, щоб штанга не випала; потім продовжила рух угору й ліворуч, поки не опинилася на заправній позиції і в наш бак не потекло пальне.

– Хай тобі грець, Ем-Джей! Я з жодним пілотом не захочу більше заправлятися, – сказав стрілець.

Я вдячно усміхнулася. Коли заправлення завершується, усі відчувають полегшення: тепер пального вистачить іще на три години, отож можна трохи

розслабитися. Для членів команди, що сидять у хвості, дозаправлення – нервова процедура: вони не можуть контролювати, що відбувається з повітряним судном спереду, а його іноді трусить, коли ми намагаємося потрапити в потрібну точку не більш ніж за десять метрів від нас на швидкості близько двохсот кілометрів за годину. Деякі пілоти силкуються зробити все хутчіш і в останню мить роблять різкі корекційні рухи чи приділяють корекції занадто багато уваги. Тихе підспівування завжди допомагає мені відпружуватись і не вимагати від себе чогось більшого. І це завжди працює, мов на помах чарівної палички. Кожного разу, коли ми летимо на рятувальну місію через океан, мені голова репається, щойно шуканий корабель нарешті матеріалізується з безмежного синього океанського простору. Мені аж дух перехоплює. Не видно нічого, крім темного неба, а потім зненацька виринає наша ціль. У певному розумінні це завжди здається мені просто удачею.

C-130, від якого ми заправлялися, був неподалік і кружляв над головою. Вони вже скинули парашутистів-рятувальників – інакше кажучи, ПРів, що мали спуститися з парашутами на корабель і допомогти потерпілим. Ми прибули якраз тоді, коли вертоліт-побратим забрав потерпілого і двох ПРів. Вони закінчили, а ми знизилися, підняли з корабля лебідкою ще двох ПРів і полетіли назад. Тепер треба було дістатися додому. Тішачись завершенням цієї довгої місії, ми знову набрали висоту для третього дозаправлення. Там, посеред безмежного синього океану, тільки починало сідати сонце. Досить скоро ми надінемо окуляри нічного бачення, тож четверте дозаправлення стане справжнім випробуванням.

Ми без проблем виконали всі маневри і приєдналися до горловини, але, коли почали переглядати контрольний список дозаправлення, бортмеханік помітив, що пальне не тече. Нічого страшного. Таке може статися з мільйона всяких причин. Фінн, який сидів тоді за штурвалом, трохи потряс його на той випадок, якщо клапан чомусь не відкрився. Але марно. Фінн вирішив від'єднатись і спробувати ще раз. Безрезультатно. Ми поміняли положення й спробували інший шланг. Пальне не тече. Недобре.

Ми знову від'єдналися, відлетіли на оглядову позицію й почали обговорювати, що нам робити далі. Фінн разом із БМом переглянули контрольні списки й спробували виявити негаразди, перебравши всі можливі варіанти. Ми знову приєдналися, однак пальне не текло. Коли стрілка паливоміра стала опускатися до нуля, ми всі збагнули жорстоку реальність. У моїх очах відбився найбільший страх. Нам треба було посадити нашу «пташку» на воду посеред крижаного океану, перш ніж настане ніч.

Я намагалася бути незворушною, але не могла думати ні про що інше, як про те, що у місії в «Ідеальному штормі», коли вертоліт із хоробрими чоловіками сів на воду, жоден із них не врятувався. Я відчайдушно сподівалася, що ми зможемо знайти інший вихід.

Фінн, досвідченіший пілот, ніж я, заговорив про стратегію. Ми спробуємо повернутися назад, ближче до корабля, і, поки він літатиме над водою, всі вистрибнемо. Фінн також думав, що, мабуть, зможе спуститися аж до самого корабля, якщо вистачить часу. Потім відлетить убік, посадить вертоліт на воду і спробує самостійно вилітати з гелікоптера, що вже тонутиме. Я почала дякувати Всесвітові, що в нас на борту є ПРи. Ми перевірили спорядження і з тривогою переглянулися.

– Гаразд. Отже, це наш план. У когось є інші ідеї, поки я не переказав його заправникові? – спитав Фінн. Відповіддю на його питання було кілька секунд тиші.

Можу точно сказати, що цей план нікому з нас не подобався, але кращих пропозицій не було. Ми знервовано зиркали одне на одного, кожен напружував м'язи в пошуках нешаблонних ідей. Потім заговорив БМ.

– Гей, а чому б на хвильку не ввійти в піке з нульовим перевантаженням? Може, рештки пального вдарять по кришці бака і щось там розтрусять?

Ми презирнулися. Звучало дещо скажено, але, може, це спрацювало б? Усі ладні були випробувати що завгодно, тільки б не спускатись у темну холодну безодню. Ми кивнули одне одному, і Фінн почав крутий підйом. На піку він наліг на ручку «крок-газ», щоб якнайбільше зменшити потужність, і перекинув «пташку» носом униз. Ми всі знялися над сидіннями – нас тримали тільки паски безпеки, а незакріплені пристрої розлетілися по всьому вертольоту. Коли ми опинилися в нижній точці маневру, у мене всередині все опустилося, – але, на щастя, вдалося вирівнятися без особливих проблем.

Якби, зрештою, нам таки довелося приводнюватися, витрачений на цей маневр час не пішов би на користь, однак ми знали: це варто було спробувати. Настала пора ще раз приєднатися до заправника й подивитися, чи спрацювало. Думаю, всі тоді затамували віддих.

Ми з першого разу влучили в горловину й набрали висоти до заправної позиції. На С-130 уже знали про наші проблеми (бо ми стільки разів приєднували штангу!), тож через ілюмінатор вантажного люка на нас дивилося багато напружених облич. Я клацнула перемикачем, щоб запустити подачу пального, і ми всі втупилися в сенсор. Минула мить – нічого. Потім стрілка смикнулась і почала рухатися.

– Потік пального встановлено! – вигукнула я під гучні радісні крики.

Я налаштувала мікрофон і потішила команду заправника хорошими новинами. У їхніх голосах чулося полегшення: з потенційної повітряної пошукової підтримки вони знову обернулися на простий заправник. Я напружено видихнула й засміялася. Решта команди зробила те саме.

Під час ремонту ніколи не з'ясують, що трапилося, але я маю подякувати своєму БМові, який урятував нас від моря. Він запропонував нестандартний вихід, бо добре розумівся на системі, а не тому, що вчитав можливість розв'язання проблеми в якомусь контрольному спискові. І не востаннє під час цієї місії глибокі знання БМа фактично врятують мені життя.

Учетверте ми заправилися в окулярах нічного бачення без жодної проблеми, і настрої на борту поліпшився. Тієї ночі, коли ми дісталися землі й побачили аеродром Сан-Дієго, вогні посадкової смуги й доріжки для рулювання вниз справили враження, ніби ми сідаємо просто на ковдру із зірок. Ми всі розуміли, що сталося з нами, і в наших жартах учувалося неймовірне полегшення. Коли ми знизилися, мое щастя почало розсіюватися.

О Господи, як же хотілося в туалет!

Один

Коли я подивилася на трибуни й побачила батьків, тато помахав мені рукою так, ніби говорив: «Лишилося сімдесят п'ять хвилин, еге ж?» Я зиркнула на поле – на іншому його кінці члени моєї команди розбивали противника вщент. Коли ти – воротарка футбольної команди висококласної школи, то не сподівайся, що

братимеш активну участь у грі.

Стояв чудовий техаський осінній день, і небо над головою було сине-сине. Десь далеко я почула гуркіт, але на небі не було ні хмаринки, тож я знала, що це має бути один із літаків F-16, що летять із Бергстромської бази Повітряних сил в Остіні. Я вигнула шию, щоб хоч одним оком глянути на прекрасну «пташку». Он вона. Я стежила очима за тим, як вона дугою летіла в небі. Це було так чудово, що я не могла відірвати погляду... БАМ. М'яч відскочив від мого лоба, і тут одночасно відбули ся дві важливі події: по-перше, я стала запасною воротаркою, а по-друге – запам'ятала важливий урок: треба зосереджуватися на тому, що робиш. Мріяти – це добре, але якщо ти тільки те й робиш, що заздриш людям, які вже проживають твою мрію, то ніколи не зможеш досягти її. Нехай це буде велика мрія, однак треба добряче попрацювати, щоб вона здійснилася.

Коли після гри ми йшли до автівки, тато скуйовдив мені волосся.

– Не журися, Горошинко, – м'яко сказав він зі своєю сильно протяжною алабамською вимовою. – Принаймні гол вони тобі не забили. Ти все одно вже стала маестро в тенісі.

Його слова, як завжди, були приємними, але від них мені легше не стало.

Мій тато був лише сантиметрів на п'ятнадцять вищий за мої метр шістдесят п'ять, проте мав міцні руки, огруддя й живіт. Його сивувате волосся завжди було акуратно зачесане назад; тата рідко хто міг побачити без густих вусів. Він був кимось середнім між Джорджем Клуні, Бертом Рейнольдсом і Фогорном Легорном. Я любила його всім серцем. Девід не був моїм біологічним батьком, але виховував мене з десяти років.

Мій «справжній» батько, жорстокий расист і нікчема, на той час, хвала небесам, уже давно не жив із нами. Після жахливого шлюбу з моїм біологічним батьком мама знайшла свого принца Чармінга в подібні балакучого ковбоя, який міг сміятися, аж поки йому почервоніє обличчя й перехопить дух. Мій вітчим показав мені, що таке справжня любов. Я не була його дитиною, але він любив мене, як рідну, – не тому, що мусив, а тому, що так йому хотілося.

У моїй родині всі знали, що я мрію бути льотчиком-винищувачем. Я казала про це ще тоді, як була маленькою дівчинкою. Я знала це з того часу, як уперше подивилася «Зоряні війни». Я хотіла бути Ганом Соло й летіти на «Тисячолітньому соколі» через астероїдне поле. Девід, ветеран В'єтнаму, розповів мені, що означає служити своїй країні незалежно від того, чоловік ти чи жінка. Він ніколи не відмовляв мене від цих амбіцій, не говорив, що дівчата не керують літаками в бою, хоч тоді ще жодна жінка не була льотчиком-винищувачем.

Він завжди казав: «Горошинко, я переконаний: якщо ти чогось хочеш, то зробиш це». Девід навчив мене, що дух війни не належить тільки чоловікам. Йому ніколи не треба було багато слів; він просто ставився до мене так, як до рідного сина, мого названого брата Джеремі. Він зріду не говорив, що я найсильніша дівчинка чи найхоробріша «жінка» з усіх, кого він зустрічав. Для нього я завжди була просто сильна і просто хоробра. На мене чекало велике випробування, і він пишався мною вже за те, що я зроблю спробу. Таким був Девід. Хай там що, він завжди стояв на моєму боці. Аж раптом його не стало.

Мій перший спогад – спогад чотирирічної дівчинки: я бачу, як мій біологічний батько штовхає маму просто в скляні двері. Моя десятирічна сестра намагається захистити маму і б'є його ззаду, щоб він відчепився від неї, а я просто сиджу біля каміна й безпорадно дивлюсь, як він бігає за нею круглим цокольним поверхом нашого крихітного двоповерхового будиночка у Ферфілді (штат Коннектикут).

Елейн стрілою мчить через арку в ідальню, оббігаючи стіл та стільці, і крізь двері, що прочиняються в обидва боки, – на кухню, а він наступає їй на п'яти. Вона зробила щонайменше одне таке коло, аж поки він ухопив її за волосся. Батько підняв сестру за горло сантиметрів на тридцять над підлогою і притис до стіни в ідальні, а мама волала, що він завдає дитині болю й просила відпустити. Я міцно притисла коліна до грудей, щосили намагаючись уявити, що нічого не відбувається і це не моє життя.

Не знаю, чи в ту мить, а чи пізніше я усвідомила, що більше ніколи – ніколи – не опинюся в такій пастці: слабкою, нездатною захистити від лиха тих, кого люблю. Однак я точно знаю, що над усе на світі ненавиджу страх.

Моя мама, Грейс, виросла у Джексонвіллі (штат Флорида), і в її родині теж процвітала жорстокість. Думаю, саме тому вона так довго мирилася з вибриками мого біологічного батька: просто не знала, що можна жити інакше. З якоїсь причини сама вважала, що заслуговує на жорстоке ставлення, і навіть досі вона, найімовірніше, готова повірити у щось найгірше про себе.

Коли мамі було сімнадцять років, вона гадала, що батько врятує її від жорстокої родини, але натомість знову опинилася в добре знайомому кошмарі. Єдине, що її тішило, – діти: ми із сестрою були центром її всесвіту. У мене з Елейн було лише п'ять років різниці, проте ми виросли у двох дуже різних світах. Попри батькові вибухи люті, Елейн усе одно була татковою донечкою, а я була ближчою до мами. Ця прірва між нами не зникла й досі: ми зовсім по-різному бачимо світ. Гадаю, мені пощастило: коли мама витягла нас, мені було сім років, а сестрі – вже чотирнадцять.

Я вважаю, що багато в чому досягла успіху в житті саме тому, що мамі вистачило хоробрості забрати нас від біологічного батька. Правду кажучи, це сталося лише тоді, коли він її зрадив і ненадовго пішов від нас, – отак мама нарешті спромоглася врятуватися від монстра. І хоч я була ще семиліткою, вона довірилася мені, коли батько зателефонував і спробував переконати її повернутися.

Він сказав їй, що хоче, аби вона взяла мене й сестру і переїхала назад до нього, щоб ми всі знову були разом, і що перед тим, як застрелити, він накриє нас ковдрою, а потім уб'є й себе. Ми, врешті-решт, зможемо бути щасливою родиною – у раю.

Незабаром після того телефонного дзвінка ми сіли на літак до Техасу. Моя сестра-підліток учинила істеріку через те, що мала покинути всіх друзів, але, якби мама повернулася до батька, я ніколи б не стала тим, ким є сьогодні. Найпевніше, я б була вже мертва або сиділа у в'язниці, бо відплатила б батькові за все. Кожного разу, коли хтось називає мене хороброю, я думаю: «Матері його ковiнька! Пілотувати вертоліт під обстрілом в Афганістані не так страшно, як згадувати ту маленьку дівчинку...»

Коли мені влучив у голову той футбольний м'яч, я вже вирішила, що стану бойовим пілотом. Але в шістнадцять років я й гадки не мала, на якому складному

шляху опинюся. Хіба що була переконана: щоб досягти своєї мети, я маю бути найкращою з перших. І поставила собі завдання все робити найліпше. Наступні роки я грала в теніс, футбол, волейбол, баскетбол, була легкоатлеткою, членом групи підтримки, грала в оркестрі. Оркестр для нашої школи був досить значущим: він раз по раз змагався за найвищі нагороди штату; я теж завжди любила змагатись, і хоч воротаря з мене не вийшло, мені подобалося наполегливо працювати й завзято грати.

Виявилось, що одним із моїх найважливіших шкільних рішень (на початку дев'ятого класу) була спроба балотуватися на посаду президента школи. Після перемоги я почувалася неймовірно щасливою, бо мені вдалося заприятелювати зі спонсором нашого класу, моряком – містером Дьюї. Він був одним із тих, хто від самого початку підтримував мої мрії. Містер Дьюї повторював ті самі слова про мої вроджені лідерські якості й хоробрість, що їх говорили мої батьки. Решту шкільних років він був моїм навчителем і провідником. Коли надійшла моя остання шкільна осінь і треба було думати про рекомендаційні листи в коледжі, я, природно, звернулася до містера Дьюї. Я знала: він, як ветеран, пишатиметься тим, що я подаюся на стипендію з підготовки офіцерів резерву. Я ніколи не говорила йому про свою мрію стати бойовим пілотом, тому, з огляду на його досвід, хотіла почути, що він скаже з цього приводу.

Через кілька днів після прохання про рекомендацію я навідалася до нього в клас, щоб забрати листа. Коли я зайшла, пузатий, із зачесаним ріденьким волоссям, містер Дьюї сидів за столом і заклеював конверт.

– Добридень, містере Дьюї, – бадьоро привіталася я. Мовчанка.

Містер Дьюї завжди був дружній і доброзичливий, але того дня він навіть не глянув на мене, коли простягав мені заклеєний конверт.

– Ось. Успіху, – гаркнув він.

Потім узяв ручку і став робити позначки на якихось паперах, не зважаючи на мене.

«Щось із ним не так», – подумала я. Може, захворів хтось із рідних?

– Ем... Дякую. Не можу навіть описати, наскільки для мене це важливо...

Я майже вже запитала, чи все в нього гаразд, але, коли містер Дьюї раптово відвернувся, вирішила, що він хоче побути на самоті.

І обережно вийшла, стурбована його дивною поведінкою.

Я ступала пустим коридором повз ряди порожніх шафок і дивилася на конверт у руці. Тільки тоді в мене з'явилися підозри. «Чому він заклеїв його і не дав мені прочитати?», – подумала я. У нас завжди були дуже відверті стосунки. Такий учинок був дивним. Я уважно роздивилася листа і спробувала прочитати щось крізь конверт, але не розгледіла жодного слова. Лише помітила, що він забув підписати форму, додану до листа. Я знала: надсилати лист непідписаним не можна, тож вирішила, що це дає мені підстави розкрити конверт. Те, що я прочитала, мене вразило. Лист містера Дьюї можна було назвати чим завгодно, тільки не рекомендацією. Це був нищівний опис того, наскільки мало в мене лідерських якостей, дисципліни й мотивації. Усе суперечило словам, які він постійно повторював мені останні кілька років.

Я не звикла плакати, але як тут не втратити самовладання?... Контролювати себе мені й справді було складно. Круто розвернувшись, я вихором помчала в його клас вимагати пояснень, чому він збрехав про мене в одному з найважливіших листів у моєму житті.

Я взагалі не думала, як він може зреагувати. Просто зненацька розчинила двері й налякала його: він досі сидів за столом і оцінював роботи. Я влетіла в кімнату з розкритим конвертом у руці; двері за мною грюкнули.

– Що за чортівня, містере Дьюї?

Коли я побачила його погляд, моя лють одразу ж обернулася на відчай. Замість провини чи сорому, яких я сподівалася, – його все-таки піймали на потай зробленій нечесній справі, – він дивився на мене з неприхованою відразою.

– Стежте за своїми словами, юна леді. Як ви посміли розкрити конверт?! – презирливо мовив він. – Як звати вашого рекрутера? Я зателефоную йому й повідомлю, що ви зробили.

– Як я посміла? Ви знущаетесь? Це отакої ви насправді про мене думки?! – спромоглася прошипіти я, розчавлена його зрадою.

Його тон трохи пом'якшав, але презирство лишилося.

– Військовий флот – не для тебе, Мері. Що ти хочеш довести? Це не іграшки. Націю повинні захищати сильні люди, там немає місця жінкам, – говорив він і рішуче хитав головою. – Ти ще зробиш щось величне. Може, одного дня станеш гендиректоркою власної компанії! Повір мені. Одного дня ти мені подякуеш.

Це був єдиний раз у житті, коли з мого язика не злетіло жодного гострого слівця. Я була шокована. Через багато років я згадуватиму цю історію й розумітиму, що то був за вибрик. Містер Дьюї просто був одним із тих чоловіків, яких я згодом зустріла дуже багато, одним із тих американців, які щиро вірили, що мають захистити мене (і національну армію) від лиха, позбавивши можливості служити. Однак тієї миті, уперше відчувши себе скривдженою, я була спустошена. Зневірена, я тихо повернулась і вийшла з класу.

Протягом року, поки готувалася до служби у військовому флоті, я налагодила з рекрутером міцний зв'язок, тож відразу зателефонувала йому з платного телефону в кафетерії. Я кидала монети в телефон, а руки в мене тремтіли. Коли злість минула, я відчула, як мої очі наповнилися непролитими слізьми. Я міцно стисла слухавку, намагаючись змусити руку не тремтіти й набрати його номер.

Я розповіла йому цю історію, і він якийсь час мовчав.

Потім я почула, як він повільно видихає.

– Ем-Джей, буду чесним. Ти маеш до цього звикати, – сказав він.

Він сказав, що містер Дьюї – може, й перша, але точно не остання людина, яка спробує мене зупинити.

Того дня я подорослішала. Шлях, що переді мною лежав, буде нелегким.

Добре. Ніколи не хотіла, щоб усе давалося просто.

Попри ту прикрість, я була щаслива, що вступила до Техаського університету в Остіні. Історія з містером Дьюї трохи зменшила мої амбіції щодо військового флоту, і я пішла в КПОЗ – корпус підготовки офіцерів запасу Повітряних сил. Було неймовірно приємно опинитися в групі зі ста п'ятдесяти підлітків, трохи схожих на мене: з усіх нас кепкували в старших класах, бо ми не курили трави, усі потай уявляли себе Меверіком із фільму «Найкращий стрілець» і хотіли служити своїй країні. Я знала, що знайшла свій дім.

Сидячи на лекціях зі стандартних предметів, як усі студенти університету, я думала тільки про Повітряні сили. На лекції з біології я дрібними літерами списала в куточках конспекту весь Кодекс поведінки військовослужбовців США, які потрапили в полон. Я й сьогодні можу повторити його дослівно.

Стаття 1. Я, американець, воюю в складі сил, що боронять мою країну і наш спосіб життя. Я готовий віддати життя за їхній захист.

Стаття 2. Я ніколи не здамся в полон із власної волі. Працюючи в команді, я ніколи не покину напризволяще членів моєї команди, поки вони матимуть можливість протистояти.

Стаття 3. Якщо мене візьмуть у полон, я й далі боротимуся всіма можливими способами. Я докладу всіх зусиль, щоб утекти самому й допомогти втекти іншим. Я не прийму від ворога особливих послуг, а також не погоджуся звільнитися на його умовах.

Стаття 4. Якщо я стану військовополоненим, то всіляко підтримуватиму своїх полонених друзів. Я не братиму участі ні в чому, що може зашкодити моїм товаришам, і не надам ворогові жодної шкідливої для них інформації. Якщо я старший рангом, то візьму командування на себе. Якщо ні – підкорятимуся законним наказам людини, призначеної моїм керівником, і всіма можливими способами підтримуватиму її.

Стаття 5. Якщо я стану військовополоненим і мене допитуватимуть, я буду змушений назвати своє ім'я, звання, особистий номер і дату народження. Поки змога, я уникатиму відповіді на всі інші питання. Я не висловлюватиму нелояльності до своєї країни та її союзників ні усно, ні письмово і не заподію ім

ніякої шкоди.

Стаття 6. Я ніколи не забуду, що я – американець, борюся за свободу, відповідальний за свої вчинки і відданий принципам, які зробили мою країну вільною. Я віритиму в Бога і в Сполучені Штати Америки.

Я швидко стала експертом в усьому, що стосувалося стройової підготовки й службових формальностей. Стройові огляди, схожі на ті, що проходять у військових корпусах, маршування під барабани – це все скидалося на відшліфований танець часів, коли я, старшокласниця, була членом марш-оркестру. Мені дуже подобалося почуватися частиною чогось значно більшого за саму себе.

Ішов 1995 рік, і хоч до воєн в Афганістані й Іраку лишалося ще багато літ, я морально готувалася до того, що ми неминуче втягнемося в новий конфлікт. Я знала, що хочу стати пілотом, і для мене найважливіше було жити так, щоб не сумніватися: я служу з честю. Я хотіла, щоб батьки пишалися мною, хотіла, якщо трапиться така нагода, врятувати когось, крім себе самої, і зробити для світу щось істотне.

Я відразу ж накинула оком на організацію КПОЗ, що називалася «Повітряна спільнота імені Арнольда»[1 - Генрі Арнольд – американський воєначальник, генерал Повітряних сил США. (Тут і далі прим. перекл., якщо не зазначено інше.)] (ПСА). Це щось на кшталт військового братства, яке, очевидно, приймало до своїх лав тільки найліпших кадетів. І хоч у групі була тільки одна дівчина, я знала, що зможу пробитися. Між злими, часом досить дошкульними жартами старших і нескінченними опитуваннями кадетів про основи військової справи готуватися до вступу було досить складно, від цього постраждав мій середній бал. Але я пережила восьмитижневу процедуру вступу і пробилася в ПСА – на той час це було моє найбільше досягнення.

Того семестру, коли я намагалася вступити в ПСА, я вперше в житті відчула, що довела собі, скільки всього можу витримати. Упродовж наступних років зі мною багато чого станеться, але той семестр дав мені віру: якщо я переживу ці пекельні місяці, то зможу витримати геть усе. Тому другий рік навчання в коледжі був для мене просто приємною прогулянкою.

Улітку 1997 року, після закінчення другого курсу, я поїхала на польову підготовку – фактично у навчальний табір для кандидатів в офіцери Повітряних сил. Я розумію, що це видаватиметься дивним, але польова підготовка – мій особистий Діснейленд.

Польова підготовка схожа на навчальний табір добровольців, проте забирає менше часу. Тут учать основ лідерства, а не ламають волю і творять армії, як показують у фільмах. Це був обряд ініціації, обов'язковий для всіх кадетів, що закінчують другий курс. Пройти підготовку можна тільки влітку, однак я була дуже рада лишити позаду техаську задуху й попрямувати до Нової Англії.

У червні того року я вирушила на базу Повітряних сил у Довері (штат Массачусетс). Сотні прибулих туди кадетів розділили на загони по кілька десятків осіб у кожному. Ми жили в казармах, завжди готові до перевірки. Щодня нас будили вдосвіта спеціальні гучні сигнали і ще гучніші голоси інструкторів. На польовій підготовці складних моментів не бракувало, але, якщо чесно, найгіршим для мене було споживання їжі. Я зазвичай їм повільно, тож мені непросто вкинути вміст мого підноса в рот менш ніж за сім хвилин. За цей час треба ще й випити щонайменше кілька склянок води. Тебе не відпускали, якщо не вип'єш. Під кінець кожного дня ми всі дуже виснажувалися від щохвилинних фізичних і моральних випробувань. Тож упасти на тверде, наче камінь, ліжко під тихі приємні звуки відбою було справжнім полегшенням. Для більшості кадетів це видавалося тортурями. Але деякі з нас почувалися, наче вдома.

Через кілька днів після початку тренувань нас нарешті послали на навчальну смугу перешкод. Я ледве стримувала радість: цієї миті я чекала від самого приїзду. Ніхто з нас до прибуття на місце не знав, як виглядатиме смуга, проте всі, мабуть, уявляли собі найгірше. Я полегшено відзначила, що на перших кількох перешкодах доведеться напружитись, але подолати їх буде досить легко. Треба просто проповзти під колючим дротом, перестрибнути через колоди і пролізти по вантажній сітці. Я була, мов дитина в кондитерській крамниці. Нарешті я відчула, що прийшла у військову справу.

Я пододала три перші перешкоди, проте на четвертій на мене чекав сюрприз. Перешкода була схожа на величезну драбину, яку неначе збудував п'яний велетень. За щаблі правили шматки дерева шістдесят на сто вісімдесят сантиметрів, прибиті під невеликим кутом до телефонних стовпів. Виглядало страшно, але круто, і я не могла дочекатися своєї черги. Однак коли ми

вишикувалися, інструктори стройової підготовки шокували новиною, що жінкам не обов'язково проходити це випробування. Я вперто похитала головою й відразу ж ступила крок уперед. На цій планеті не було сили, яка завадила б мені подолати цю перешкоду. Я наблизилася до неї – очі зіщулені, увага зосереджена на драбині.

Спочатку було легко: просто стоїш на одній дошці, стегном спираєшся на другу і тягнешся до третьої. Однією рукою відштовхуєшся від дошки на рівні стегна, другою – підтягуєшся вгору й переступаєш на ту дошку, що була на рівні стегна. Але що ближче до верху, то далі одна від одної дошки. Мої сто шістьдесят п'ять сантиметрів зросту не надто ідеально підходили для цього завдання, і, долізни до передостанньої дошки, я вже не могла з позиції стоячи дотягтися до верхньої. На мить я зупинилася й подумала. Щоб ухопитися за найвищу дошку, доведеться стрибати. Це був єдиний спосіб. Тож я стрибнула.

Я встигла. Я вхопилася за найвищу дошку й підняла ноги на дошку на рівні стегна. Нарешті я змогла перекинути ногу через верхню дошку і вилізти на самий вершечок. Потім я, посидівши лише хвилю, роззирнулася навколо. Вигляд зверху був прекрасний. Унизу скаженіло щось із тридцять кадетів мого загону. Здивований інструктор бойової підготовки ігнорував гучні крики й дивився на мене так, ніби промовляв: «Якого дідька ти це робиш? Негайно спускайся!» Я засміялась і, притиснувшись животом до дерева, рушила назад. Сходити долу було страшно: я не відчувала дощок під ногами і мала щоразу відпускати руки, щоб ступити нижче, але була така щаслива, що майже не помічала цього.

Натхненна вітаннями й адреналіном, задоволена з того, що ткнула свою «хоробрість» інструкторові під носа, я перейшла до наступної перешкоди. Запросто. Це була велика колода, сантиметрів шістьдесят завширшки й завтовшки, закріплена дерев'яними скобами приблизно на рівні плеча. Для «налаштування» перешкоди інструктори мали прокотити колоду на десять-двадцять сантиметрів у бік кадета. Добігши до колоди, кадет стрибав на неї й переставляв ноги – колода починала котитися назад, і кадет міг вільно зістрибнути з іншого боку. Я знову зголосилася йти першою – дуже хотілося, щоб ореол переможниці й далі був зі мною. Я щодуху помчала вперед і стрибнула на колоду. Однак інструктор не повернув її у вихідну позицію – і, замість покотитися в протилежний бік, колода покотилася на мене.

Мое коліно стукнулось об колоду з таким звуком, наче хто кухонним молотком відбивав стейк. Я впала, вдарившись спиною об землю. На мить я звела очі на синє небо, яким милувалася ще кілька секунд тому, але сильний біль у нозі й спині змусив мене забути про все. Товариство відчуло, що мені дуже боляче. Загін відразу ж обступив мене, й інструкторові стройової підготовки довелося пробиватися крізь натовп. Потім він викликав допомогу по радіо. Моя нога набрякла, і мішкуваті штани-карго почали тиснути.

Інструктор помітив припухлість, дістав кишеньковий ніж, розрізав холошу якраз над коліном і голосно зітхнув. Тоді ще раз увімкнув мікрофон і повідомив нову інформацію санітарам. Потім почав обережно розшнуровувати мені черевики, однак біль був такий нестерпний, що інструктор просто розрізав шнурівки і стяг черевик. Медики занесли мене в санітарну карету, інструктор пішов за ними. Він стояв навколішки, тримаючи мене за руку, поки машина підстрибувала на вибоїнах. Я стисла зуби, щоб не заплакати.

Я почувалася воїном, тому не хотіла, щоб із моїх очей текли сльози. Але потім усе довкола почало ніби сяяти, а тоді раптом звузилося до маленького кружальця. Інструктор почав смикати мою руку, намагаючись говорити зі мною.

– Гей... ГЕЙ. Як тебе звати? Звідкіля ти?

Мені здавалося, що ось-ось виблюю, але я спромоглася прогарчати:

– Кадет Дженнінгз, Остін, Техас, сержанте-інструкторе!

Він гикнув.

– Облиш це, Дженнінгз. З тобою все буде добре, але не втрачай тями. Ти хочеш бути пілотом, так?

Я була шокована. Звідки він знає? Гадаю, більшість із нас цього хотіла.

– Так... Чому питаєте?

– Ти ж знаєш, що, коли знепритомнієш, то це потрапить у твою справу й тобі не дозволять літати? Тому, якщо тобі боляче, просто кричи, трясця тобі в бік, і

поплач уже нарешті. Це краще, ніж зомліти.

Виявилось, що зіткнення колоди з моім коліном спричинило тріщину всієї колінної чашечки. На щастя, вона трималася купи. Однак не можна нехтувати таку травму. Треба дати суглобові спокій. Мама й тато, які забирали мене з аеропорту, трималися за руки і з жалем в очах дивилися, як я іду до них в інвалідному візку поруч супровідника авіалінії. Я вирушила на базу, щоб показати всім, яка я сильна, а тепер не могла навіть самотужки прилетіти додому. Я тоді ще не знала, що наступного року повернуся на підготовку й закінчу її в складі десяти відсотків найкращих кадетів свого класу; однак робити все мені доведеться з ушкодженим коліном. Ця травма дошкулятиме мені все життя.

Коли я їхала проходом аеропорту до багажної зони, тато скуйовдив мені волосся.

– Горошинко, не сумуй. Ти вразлива, я знаю. Та ми все одно любимо тебе, сонечко.

Мое коронне гормональне підліткове ставлення до оточення завжди нагадувало про себе найменш слухної миті. Замість дозволити себе втішити, я відвела очі.

– Дуже це мені допоможе, – пробурчала я.

З незрозумілої для мене причини я завжди поводитися з вітчимом досить грубо. Девід був неймовірний, і я любила його всім серцем, але постановила собі ніколи цього перед ним не виявляти. Може, я просто не була готова довіритися ще одному батькові.

Коли я постаршала й таки захотіла сказати, що люблю його, то вже наламала стільки дров, що вирішила зачекати до якоїсь особливої події. Я уявляла, як він віддає мене заміж і перед тим, як пройти до вітваря, я повернуся до нього, поцілую в щоку і нарешті скажу, що люблю його. Я уявляла собі це набагато частіше, ніж можу зізнатися. Але тієї осені в мене був останній шанс, і я ним не скористалась. Увечері 5 жовтня 1997 року я була вдома у батьків – трохи прала, потім, як кожна нормальна студентка коледжу, ладнала вечерю. Я навчалася на третьому курсі й уже майже цілком відновилася після травми коліна. Воно вже ніколи не буде здоровим, проте більше не боліло так сильно.

Після вечері я допомогла прибрати на кухні, і ми всі розслабилися. Потім Девід сказав, що в нього щось для мене є, що цього року я рано отримаю різдвяний подарунок. Це було дуже на нього не схоже. З широкою усмішкою він простяг мені коробку, і я, плюхнувшись на диван, відкрила її. Мобільний телефон! Неймовірна річ, як на пізні дев'яності, – я не могла повірити своїм очам.

– Хоч за це я заслуговую на твої обійми! – сказав Девід, розвівши руки, щоб мене обійняти.

Але я не могла відірватися від телефону і, обійшовши Девіда, рушила в кімнату. Я вже вносила в телефон усі номери, які знала, і хотіла тільки одного – погратися з новою іграшкою.

– Я люблю тебе, Горошинко, – крикнув він мені навздогінці.

– Так, я знаю. Дякую, – сказала я. Тоді я востаннє бачила його живим.

Наступного ранку сорокадев'ятирічний життєрадісний щасливий Девід пішов на роботу. Я прокинулася трохи пізніше й поїхала на навчання в Остін на дев'яту ранку. Близько десятої мені в істеричці зателефонувала секретарка з маминого офісу. Вона кричала, що Девід мертвий, а з мамою відбувається щось ненормальне. Здається, секретарка не розуміла: вона не просто говорить мені, що помер чоловік моєї мами. Вона повідомляє, що помер мій батько.

– Що... що ви сказали? – мені довелося повторити запитання п'ять разів.

Я розуміла, що тієї миті дуже потрібна мамі, але сприймати будь-яку іншу інформацію мій мозок відмовлявся. Секретарка сказала, що моя мама скрутилася калачиком під столом, кричить, плаче і ніхто не може до неї підійти. Я стрибнула в машину й помчала так, наче то був кінець світу, ігноруючи червоне світло й летячи на магістралі аварійною смугою.

Правду кажучи, не пам'ятаю, що було, коли я приїхала. Замість допомогти, я заціпеніла, мов зомбі. Я навіть не пам'ятаю, як ми того дня поїхали з офісу. Пам'ятаю лише, що не плакала. Не дивилася нікому в очі, ні з ким не говорила. Я їздила в аеропорт і забирала родичів, які вдавали, ніби їм не байдуже, однак сама – ні пари з вуст. Мое обличчя було незворушним; ніхто б не здогадався, що я ледве тримаюся здорового глузду.

Девід працював у компанії «Праксайр», яка постачала природний газ. Його колеги розповіли, що він перевіряв рівень газу в одній з цистерн за допомогою прив'язаного на довгу мотузку ліхтарика. Нам сказали, що це стандартна процедура – опустити ліхтарик у цистерну й виміряти, скільки мотузки на це піде. Так перевіряють рівень рідини. Очевидно, він послизнувся, коли піднімався чи спускався драбиною. Якимось чином шнур ліхтарика обмотався довкола його шиї, і він випадково повісився. Коли його знайшли колеги, то обрізали мотузку і зробили штучне дихання, але було занадто пізно. І хоч усі ми мали здогадки, як саме він упав, нічого певного ніхто з нас ніколи не дізнається. Для мене світ дуже швидко став потворним і несправедливим.

Я раптом зневірилася в щасті. Воно надто швидкоплинне, тимчасове. Мине майже п'ятнадцять років, поки я дозволю собі знову бути щасливою.

З дитинства я обожнювала один вірш – «Висотний політ» Джона Гілеспі Магі-молодшого. Для мене він завжди уособлював радість польоту, аркуш із ним багато років провисів пришпиленим до стіни в моїй кімнаті. Однак після того, що сталося, вірш назавжди став згадкою про тата. Я сподівалася, що він – у кращому від нашого світі.

О! Я не сплачував серйозних боргів Землі

І танцював у небі на крилах, укритих сріблом сміху.

Я ліз драбиною до Сонця, і разом з іншими хапався за живіт від сміху

На покришених сонцем хмарах, і робив сотню речей,

Про які ти й не мріяла: крутив кермо, і шугав, і повертав

Високо в залитій сонцем тиші. Ширяючи там,

Я переслідував крикливий вітер і кидав

Свій палкий дар крізь повітряні коридори, якими не ступали ноги.

Вгорі, вгорі, у довгій, божевільній, палючій синяві,

На спустошені вітром висоти я поклав легку грацію,

Де не літає жайворонок і навіть орел.

І коли я йшов із чистими піднесеними думками

У високу святість простору, де раніше ніхто не ходив,

То простяг руку і торкнувся обличчя Бога.

По Девідовій смерті нікому не вдавалося пробитися до мене. Я облишила навчання й переїхала додому, щоб допомагати мамі, але не думаю, що особливо допомагала. Два роки, які лишилися до закінчення університету, здавалися мені неосяжним проміжком, і я щосили намагалася згадати, навіщо й далі пхатися до своєї мети, коли життя просто відриває від мене все, чого я прагну, лишаючи натомість тільки біль. Потім, через два тижні після Девідової смерті, якраз у розпалі мого свята жалю до себе, мені зателефонували. Подруга приятеля, яка не відала про мою трагедію, розповіла, що в притулку неподалік з'явилася біла німецька вівчарка. Вона знала, що я вже багато місяців хотіла такого собаку, і з радістю сказала, що він зовсім поруч. Я відразу все покинула й рушила в притулок – до собаки.

Коли я приїхала, працівники притулку похитали головою й вибачилися, заявивши, що я тільки змарнувала час на дорогу. Вони поінформували мене, що ту вівчарку годі приручити і що мені треба пошукати іншого пса. Собака був агресивний і хворів на дирофіляріоз, але я все одно почала вмовляти їх дозволити мені його побачити і поспіхом розповіла працівникові про батька. Ледь не плачучи, я сказала йому, що новина про цього собаку поліпшила мені настрій – уперше з дня його смерті. Чоловік співчутливо простяг мені трохи собачої їжі, щоб я могла дати її вівчарці через сітку. А тоді провів у вологий цементований коридор, де стояли клітки із собаками.

– Він сьомий у цьому ряду, з правого боку. Але май на увазі, що завтра його присплять.

Коли я проходила повз клітки, собаки зайшлися гавкотом. Я не зважала на цей шум і ступала далі, проте, коли дійшла до сьомої клітки й заглянула всередину, білої вівчарки не побачила. Натомість побачила собаку коричневого кольору, який аж світив ребрами й дивився сумними очима; його ліве вухо було ушкоджене. Цей собака, на відміну від інших, не гавкав. Він навіть не дивився на мене, проте я знала напевно, що він відчуває. Я сіла поруч із його кліткою і почала з ним розмовляти, однак собака не зрушив із місця в глибині клітки. Його сусіди вже затихли, але він так і не поворухнувся. Несподівано для себе (ще й тому, що мені було геть байдуже, постраждаю чи ні) я відчинила дверцята й

залізла до нього в клітку. Фактично це був клапоть цементованої підлоги – сантиметрів дев'яносто завширшки і метрів зо три з половиною завдовжки, обгороджений сіткою-рабицею. Я вмостилася якнайзручніше, спершись спиною на один бік клітки й закинувши ноги на протилежний. З усього було видно, що знайомство може затягтися. Я жбурнула собаці трохи їжі, але вона його не зацікавила. Тож я відкинула голову на сітку й почала розповідати йому про батька. Про те, як я його обожнювала і як сердилася на Бога, що він забрав його в мене, коли жахливі люди, як-от мій біологічний батько, досі ще дихають.

– Я навіть не вірю, що Бог є, – сказала я собаці.

Голова мені опустилась – і з очей потекли сльози, що їх я стримувала, відколи дізналася про Девідову смерть. Я плакала й плакала, і собака в кінці клітки нарешті заворушився. Він наблизився до мене й почав істи те, що я йому жбурнула. Урешті він підповз досить близько і почав істи просто з моєї руки.

У ту саму мить усі собаки знову почали голосно гавкати. Мій пес, очевидно, трохи знервувався й почав тремтіти. Трохи схвильована, я вперше поглянула йому в очі. Гавкіт нестямних собак досяг рівня крещендо, і німецька вівчарка кинулася на мене. Я зойкнула й затулила обличчя руками, готуючись до найгіршого, але відчула тільки дотик його шерсті до затилля долонь.

Я розплющила очі й побачила, що цей прекрасний брудний слабкий собака поставив одну передню лапу з правого боку від мене, а другу – з лівого. Він боронив мене. Собака тремтів, проте був готовий убити кожного, хто спробує мені зашкодити.

Я простягла руку, щоб його погладити, і він здригнувся від мого дотику, але з місця не зрушив. Я погладила рукою його бік і під шаром бруду побачила біле хутро. Це змусило мене замислитись: а чи є десь там, під шаром цього всього, страждання? Я знову почала плакати, бо знала, що знайшла свого собаку. Працівник, через якого всі собаки й почали гавкати, зайшов перевірити, як у мене справи. Коли він підступив до нашої клітки, побачене його шокувало. Він відчинив двері й допоміг мені вилізти, час від часу позираючи на собаку, що без упину гарчав. Коли клітка за мною зачинилась, я глянула наглядачеві в очі.

– Ви не вб'єте мого собаку, – твердо сказала я. – Скільки мені заплатити і де підписатись?

Я назвала улюбленця Єгером (вимовляється як прізвище Чака Єгера). «Єгер» із німецької – бойовий пілот, мисливець, стрілець. Я знайшла свого собаку й закохалася в нього, але наступні шість тижнів для нас обох були дуже болісні. Єгера слід було вилікувати від дирофіляріозу, а це означало, що йому треба щодня вживати арсен. Кожної днини я відвідувала його – просто сиділа й обіймала свого Єгера, поки він очунював.

Здоров'я Єгера помалу поліпшувалось, і на той час він уже став моїм постійним супутником. Наступні дев'ять років мене завжди вкриватиме біла шерсть, однак я нізащо б не проміняла проведеного з Єгером часу на щось інше. Я зустріла свою рідну душу в собачій подобі.

Єгер допоміг мені знову вийти у світ і повірити, що добрим людям таки інколи щастить. Я повернулася в університет разом із ним, переконана, що можу сама визначати своє майбутнє. Девід не хотів би, щоб після цього нещасного випадку я зовсім зневірилася. Тепер Єгер допомагав мені зміцнити душевно й продовжити шлях до здійснення своєї мрії.

Наступного літа я повернуся на польову підготовку, і цього разу все здаватиметься геть інакшим. Відчувалося, ніби у світі вицвіли всі кольори, і я все сприймаю в меншому обсязі. Навчання більше не захоплювало мене так сильно, і мені дуже складно було радіти своєму новому досвідові. Того літа щовечора я слухала, як сигнал відбою лине з гучномовців понад табором. Він більше не заспокоював мене, а від слів я щоразу плакала.

День минув, пішло і сонце з неба, з озера, від гір.

Усе добре, відпочиньте. Бог близький.

Два

Наступного семестру я була готова повернутися в коледж, але вирішила не перебиратись, як раніше, у студмістечко, а іздити з маминого дому. Єгер емоційно відновив мене, і я могла знову зустрітися віч-на-віч із довколишнім

світом. До своїх побратимів-кадетів корпусу підготовки офіцерів запасу я повернулася вже іншою людиною. Той рік, мій третій рік навчання, був сповнений помилок. Я йшла на божевільні ризики чи то з рішучості вбити себе, чи з відчуття, що жоден мій учинок не відіграє особливої ролі.

На зборах у Новому Орлеані я дуріла разом із друзями-кадетами, стрибаючи між балконами тридцятого поверху готелю, і ледь не впала. У мене був синець на лівому біцепсі завбільшки з м'яч для софтболу, але я встигла вхопитися за поручні. Я купила спортбайк і промчала на ньому через весь Остін так, ніби вкрала його. Іноді вечорами я брала участь у нелегальних перегонах у закинутому аеропорту. Через кілька місяців після повернення до коледжу я навіть відмовилася від того, щоб чекати із сексом до заміжжя.

Я закохалася в кадета на ім'я Джек, хоч тепер розумію, що то насправді було не кохання. Просто я відчайдушно намагалася втекти від себе, зупинити емоційну кровотечу, заглушити біль від втрати батька. Протягом четвертого року навчання я все ще була з Джеком, і, коли навчання добігало кінця, тиск на кандидатів із КПОЗ тільки посилювався. Відбір на підготовку пілотів відбувається так: кожного кадета оцінюють за різними параметрами (місце в рейтингу кадетів, середній бал, фізична підготовка і т. д.) за весь час їхнього навчання в Корпусі (Корпус підготовки офіцерів запасу, або Корпус кадетів). Бали четвертокурсників нашого КПОЗ порівнюють із балами інших четвертокурсників-кадетів КПОЗ у різних коледжах по всій країні. Кожен з кадетів протягом передостаннього семестру вибирає «категорію». Однак Повітряні сили приймають рівно стільки людей, скільки їм треба для підготовки пілотів, а решта кадетів має обрати інший напрям – наприклад, розвідку, органи правопорядку, технічне обслуговування літаків тощо. До речі, тільки близько двадцяти відсотків офіцерів Повітряних сил стають пілотами.

За всі роки навчання в КПОЗ на тесті з фізичної підготовки я постійно набирала близько чотирьохсот двадцяти п'яти балів з п'ятисот. Я, приміром, могла показати найвищий результат у віджиманні, однак набрати максимум балів на спринті мені не вдавалося. Коли нарешті настав наш день категоризації й перевірки рівня фізичної підготовки, або РФП, – іншими словами, єдиного РФП, на який спиралися, зараховуючи пілотів на підготовку, – я пошкодила на спринті коліно й здобула найгірший результат за всі роки – близько двохсот вісімдесяти балів. Я відчула неймовірне розчарування, але з огляду на те, що мала найкращий рейтинг у класі (я тоді служила заступником командира, віце-командиром авіаційного відділення – мене вибрав наш кадетський командир

авіаційного відділення), вважала, що шанс у мене ще є. І помилялася. Коли надійшли результати й назвали імена тих, кого обрали на підготовку пілотів, я опинилася поза грою. Майбутні пілоти мали вийти вперед і отримати величезні картонні крила, пофарбовані в срібний колір. Я намагалася усміхатись, фотографувати друзів, поводитися так, ніби мій світ щойно не розсипався на друзки. Я щиро раділа за них, тож начемила на обличчя усмішку.

Звісно ж, під цією усмішкою я була геть спустошена, але вже планувала свій подальший крок.

Дехто з розчарованих того ж дня забрав документи з Корпусу й пішов працювати над планом Б, однак я не збиралася сходити з омріяного шляху.

Дістати місце пілота через Корпус мені не вдалося, але я знала, що до авіапідготовки мене можуть привести ще кілька шляхів. Знала я й те, що йти ними буде неймовірно важко, бо більшість місць займають випускники Корпусу чи Академії Повітряних сил, які вибороли їх на категоризації. Для решти з нас (а це трохи більше за п'ятдесят тисяч кандидатів, тобто інших офіцерів Повітряних сил) зоставалося тільки декілька місць на рік. Їх давали як «пряник», і то лише найкращі з перших могли вхопити цю неймовірно рідкісну пташку.

Я стояла перед вибором – знайти собі іншу мрію або піти в іншу сферу військової справи, сподіваючись коли-небудь досягти своєї мети. Вирішивши випробувати долю й ризикнути, я подивилася на список можливих напрямів, що лежав переді мною. Котрий з них одного дня зробить мене найкращим пілотом? Я вибрала технічне обслуговування й ремонт літаків: це давало мені можливість дізнатися більше про літальні апарати. Я подумала: коли (саме коли, а не якщо) потраплю на авіапідготовку, то матиму перевагу над однокласниками, бо в мене буде досвід роботи з різною авіаційною технікою. Коли мене зарахували, я була в екстазі. На перше після завершення тренувань завдання я мала летіти в Японію, щоб працювати з F-16. Кращого завдання й уявити годі. От тільки була одна проблема: я планувала вийти за Джека, а в нього лишався ще рік навчання в університеті Техасу.

Для мене це відрядження в Японію здавалося ідеальним в усьому, крім того, що мій майбутній чоловік і я перший рік шлюбу житимемо на різних континентах. Але, подумала я, ми ж кохаємо одне одного. Кохання все може перебороти, чи не так? Тож відразу після мого випуску ми одружились і я дістала звання офіцера Повітряних сил США. Я вдягла велику білу бальну сукню, і ми відсвяткували не

дуже бучне весілля. Це мав бути перший червоний прапорець, який сигналізував би про те, що я своїми вчинками суперечу сама собі. Медовий місяць ми з Джеком провели в круїзі по Карибському морю, а потім я, двадцятитрирічна, рушила сама в невідому синю далечінь – починати кар'єру своєї мрії. Щоправда, ще не керувати літаками, але я вже уявляла себе в кріслі пілота.

У січні 2000 року я звітувала на підготовці офіцерів з ремонту авіаційної техніки на Шепардській базі Повітряних сил у місті Вічита-Фоллс (штат Техас). Я була зеленим другим лейтенантом Повітряних сил і нещодавно вийшла заміж. Мій план був простий: я вивчу все, що тільки зможу, і стану найкращою з однокласників, тож у Повітряних сил не буде іншого вибору і вони пошлють мене на авіапідготовку.

Мій клас складався приблизно з десятка таких самих, як я, офіцерів. Усі ми нещодавно закінчили різноманітні заклади – від КПОЗ до Академії повітряних сил. Ніхто з нас не знав, що робити з новими «шпалами» на наших плечах – так ми називали брусок золотого кольору, які скидалися на відрізки шпали. Ми всі, другі лейтенанти, сподівалися, що тут, на самому початку дорослого життя, ухвалили правильне рішення.

У перший день занять я зайшла в будинок – знервована, але щаслива. Я неквапливо йшла коридором у пошуках аудиторії, і мені здавалося, ніби це знову перший шкільний день. Я знала, що пробуду тут три довгі місяці й вивчатиму основи технічного обслуговування та ремонту авіатехніки разом з людьми, яких сьогодні побачу вперше в житті. Я інтроверт, завжди була такою, і мені не надто комфортно перебувати в кімнаті, де повно галасливих незнайомих. Я зайняла найнепримітніше місце в дальньому куточку й тихенько сиділа, вбираючи в себе весь довколишній шум. Тоді глибоко вдихнула й нагадала собі, що в аудиторіях просиджу лише кілька місяців, і вже в квітні буду на першій у своєму житті базі, розташованій на півночі Японії.

Я сиділа там і прислухалася до гомону офіцерів. Один голос чітко вирізнявся на тлі інших. Я швидко зрозуміла, що від горланя в першому ряду слід триматися якнайдалі. Це був хлопець, який кожної миті міг полізти в бійку. На його поголеній голові красувалося багато великих шрамів, і він, звісно ж, ними пишався. Пізніше я дізнаюся, що це наслідки хокейних матчів і бійок у барах. Кінан Зеркель, який разом з родиною, переважно з братами, виріс у дикій тундрі Аляски, був високий, смаглявий, м'язистий, ставний мудака. У його кришталєво-

голубих очах ніколи не згасало бажання щось утнути. Коли він говорив, то, без сумніву, когось ображав. З найпершої зустрічі ми зненавиділи одне одного. Здавалось, я й руки не можу підняти, щоб не почути його саркастичного коментаря. Хоч і сама була не краща – повертала послугу, коли тільки могла. Наш інструктор, здається, з першого дня став на мій бік. Наступні кілька тижнів капітан Рендал постійно сперечався з Кінаном, намагаючись боронити свій авторитет. Але в Кінана боротьба з усіма формами авторитету, очевидно, була закладена на рівні ДНК, тож Рендалові спроби контролювати його тільки погіршували становище. Згодом я дізналася, що Кінана ледь не вигнали з Академії повітряних сил перед самісіньким випуском, бо він порушив комендантську годину й закрутив веремію. Тепер я згадую все, що мені відомо про нього, і не сумніваюся: якби не Повітряні сили, його б, зрештою, вбили у вуличній бійці чи кинули за ґрати. Вступ до Академії й випуск із неї, напевно, врятували йому життя.

Бажання Кінана стати пілотом Повітряних сил виникло тоді, коли він літав на «Сесснах» та гідропланах у просторах синіх небесах Аляски. І хоч з першого погляду між нами виникла неприязнь, ми побачили одне в одному ту саму потаємну мрію. Я відчувала з ним певну спорідненість, дарма що намагалася його уникати. Приблизно наприкінці третього місяця нашого навчання капітан Рендал зайшов у кімнату в розпалі однієї з наших знаменитих суперечок.

– Як скажеш, крихітко, – під'юджував мене Кінан. Він ніколи не проминав можливості презирливо назвати мене «крихіткою» чи «милою». У ту мить терпець капітанові Рендалу урвався, і він накинувся на хлопця.

– Лейтенанте Зеркель!

– Я ж вам казав... Звіть мене Зерк, – поволі промовив Кінан, і наші однокласники загіготіли.

Проте капітанові Рендалу було невесело.

– Лейтенанте, це дискримінація за статевою ознакою, я вас більше не попереджатиму. Зустрінемося в моєму кабінеті після уроку.

Коли того дня Кінан прийшов до його кабінету, капітан простяг йому письмову догану. Догана – серйозна штука: якщо до Кінанової справи ще додасться щось

негативне, уся його кар'єра полетить котові під хвіст. Про те, що сталося, він розповів у класі, і ми всі по-своєму посміялися.

– Знатимеш, як не поважати мене, – сказала я, підморгуючи.

– О, то він тобі потрібен, щоб постояти за себе? – пожартував Кінан.

Я штовхнула його в руку.

– Ай! Це насильство! Ти маеш дістати догану, – саркастично зреагував він.

Коли навчання закінчилося, ми всі розійшлися своїми дорогами. Свіженьких офіцерів Повітряних сил з ремонту авіаційної техніки розкидало на чотири сторони світу.

Декого з нас відіслали назад у Сполучені Штати, декого – у Європу, а Кінана, за збігом обставин, закріпили за ВПС США в зоні Тихого океану – як і мене.

Курс дав нам знання про логістику, її проблеми, контроль інструментів і приладів, форми й системи повітряних суден, а також іншу інформацію, яку ми почерпнули з книжок. Тепер наше навчання на дев'яносто дев'ять відсотків відбуватиметься на роботі, під наставництвом досвідчених сержантів старшого сержантського складу, закріплених за нашими рейсами.

Ніхто з нас насправді не хотів підтримувати зв'язок одне з одним, але, думаю, всі ми сподівались у прийдешні місяці й роки перетнутися десь у «реальних» Повітряних силах. Тому, звісно, я дуже здивувалася, коли досить скоро після завершення навчання мені зателефонував Кінан, з яким я не розмовляла, відколи ми поїхали з Техасу. Я відразу ж подумала, що йому щось треба. Очевидно, капітан Рендал записав те, що вважав дискримінацією за статевою ознакою, в особову справу Кінана. І хоч мене це тішило, я знала, що він не заслуговує на такі неприємності.

Кінан, може, й був горланом, але і я, і наші однокласники знали: він стане дуже хорошим пілотом. Під маскою недоумка ховався сильний, відданий, хоробрий, непохитний у своїй чесності чоловік, який прагнув літати так само, як я. З усіх моїх знайомих у Повітряних силах йому я першому довірила б прикривати тил, а

це вже про щось свідчить. Якщо я коли-небудь устряну в бійку в барі, то сподіваюся побачити обличчя Кінана Зеркеля. І знов-таки, якщо Кінан стане учасником бійки, то він, найпевніше, її й розпочне.

Я спитала Кінана, чим можу допомогти, і він попросив написати йому офіційний лист підтримки. Звісно, я напишу, сказала я, і допоможу знайти решту наших однокласників. Ми об'єдналися й сказали босові капітана Рендала все, що ми думаємо. Нас майже не слухали, але той запис із особової справи Кінана успішно зник. Дивно, але цей міні-бій проти бюрократії зблизив нас, зробив друзями. Ми домоглися анулювання неприємного запису, і між нами з'явилася взаємна повага. Кінана відрядили працювати до Кореї, мене – до Японії, тож тримати зв'язок було досить просто. Наше навчання завершилося, але Кінана Зеркеля я бачила не востаннє.

На початку квітня я сіла на довгий рейс до Японії, радіючи, що почалося доросле життя. Правда, я трохи побоювалася того, що воно приготувало для мене. Я була заміжня, однак мене з чоловіком розділяли океани й континенти. Я працювала, щоб досягти своєї мрії, перебуваючи в такому кар'єрному полі, де домінували чоловіки. Тут було повно людей, які ставилися до мене так, ніби мені серед них не місце. Більшість уважала, що я виконуватиму роботу погано, однак в мене все виходило. Мені доводилося починати все спочатку й здобувати довіру щоразу, як я опинялася в новій команді. На тому етапі моєї кар'єри це відбувалося раз чи два на півроку.

Проте я мала найкращого друга, Єгера, що летів зі мною, сидячи в клітці, у вантажному відсіку літака. У ветклініці мені дали слабке заспокійливе, з яким більшу частину дороги він міг проспати, і перед злетом він охоче з'їв цей «чарівний гот-дог». Нам треба було пересидіти ніч в аеропорту Токіо, і мені страшенно не подобалося, що я не можу випустити його з клітки. Я спала, просунувши пальці крізь ґрати й пестячи його. Його рожевий ніс – для вівчарок це рідкість, у них зазвичай носи чорні – я ніжно називала маленьким свинячим рильцем. Було неймовірно мило спостерігати, як Єгер спокійно спить у клітці, поклавши голову на свою іграшку – маленьку свинку. Я прокинулася від охання й ахання японців довкола. Усі питали, чи можна сфотографуватися з тим лагідним велетнем, що у мене в клітці. Очевидно, такі великі собаки в Японії трапляються рідко.

Мій чоловік, який досі був кадетом і навчався в університеті Техасу останній рік, ще не працював, тож я зі своєї крихітної зарплати мала оплачувати і свої рахунки в Японії, і чоловікові рахунки в Остіні. То була тяжка зима. Часом я не могла собі дозволити навіть увімкнути обігрівач, а тому багато ночей просиділа в ліжку у двох парах штанів і шкарпеток за читанням інструкцій до літальних апаратів. Однак мені не було самотньо: я завжди могла пригорнутися до великого пухнастого Єгера, щоб зігрітися.

Моїм першим завданням на базі в Японії було керувати ланкою спеціалістів-ремонтників. У Повітряних силах персонал має багато рівнів організації: найменшу групу зазвичай називають ланкою, а найбільшу – крилом. Кожне крило поділяється на групи, групи – на ескадрильї, а ескадрильї – на ланки. Залежно від обсягу роботи, яку повинна виконати ланка, кількість людей у її складі може коливатися від десятка до кількох сотень. Спеціалісти-ремонтники працюють у підсобних майстернях – там відбувається весь «закулісний» ремонт, коли літальний апарат прибирають з аеродрому. Більшість ремонтних робіт проводять саме ланки спеціалістів-ремонтників (авіа-ПММ, двигуни, радіоелектронне обладнання), але до швидкого ремонту вдаються просто на аеродромі. «Аеродромом» я називаю доріжку для рулювання, ангари й паркомісця літаків, а також будівлі, в яких живе технічний персонал і пілоти. Більшу частину, якщо не всіх, новеньких офіцерів спочатку «обкатують» у цих підсобних майстернях і аж тоді посилають на аеродром.

Люди, які працюють на аеродромі, живуть і дихають за його розкладом. Працювати на аеродромі означає швидко розвернути літальний апарат, підготувати його до польоту й переконатися, що летіти на ньому безпечно. Часто для цього треба відпрацювати чотирнадцятигодинні зміни під крижаним снігом, що його навсідч розвіє вітер. Я мала відпрацювати в майстернях шість місяців, перш ніж зароблю собі місце на аеродромі. І хоч я розумію, що це все звучить не надто привабливо, мені хотілося бути саме на аеродромі, в епіцентрі всього дійства, – вчитися й долати випробування щодня.

Першого тижня в Японії, готуючись звітувати своєму першому командирові, майорові Джонсону, я зробила геть усе, що наказали інструктори КПОЗ. Попрасувала синю форму, схожу на такий собі синтетичний діловий костюм. Тоді на піджак, симетрично до значка з іменем, гордо почепила «навчальну» стрічку, яка означала, що я пройшла весь курс; начистила взуття, збрала й туго заколола волосся. Я повідомила про своє прибуття, сіла прямо, наче кілок проковтнула, на стілець біля його дверей і стала терпляче чекати, коли мене покличуть.

- Дженнінгз... Ходи сюди, - гукнув він.

Я несміливо зайшла в двері й зупинилася за півметра від столу. Коли я завченим рухом вітала його, то ледь стримувала усмішку. Я була в захваті від того, що моя кар'єра почалася, що я зустрілася зі своїм першим командиром і що він наступні двадцять років, без сумніву, буде мені за ментора. Я не могла дочекатися, коли вже почну перебирати від нього досвід.

У кабінеті майора Джонсона стояв присмерк, пахло мускусом і сигарами. Майор сидів, але в ньому все одно вгадувалася солідна фігура й грубуваті манери. На зріст він був близько двох метрів і нагадував мені снігову людину, тільки безволосу. Його поголена потилиця і скроні, коротко підстрижене волосся на маківці - стандартна стрижка військових - демонстрували велику голову, яка добре пасувала до його кремезного тіла.

- Сер, лейтенант Дженнінгз, згідно з наказом, звітує!

Мене вчили, що козиряти треба, доки не дістанеш відповіді. Я зосередила погляд на уявній точці попереду, але бачила, як майор Джонсон оглядає мене згори донизу, оцінюючи, як чітко я дотримуюся військових правил.

- Дідько, - сказав він собі під носа. - Лейтенанте, щойно місячний цикл стане на заваді вашій роботі, вас буде звільнено. Тепер геть звідси.

Він навіть не відкозиряв мені. Просто перевів очі на комп'ютер, зігнувши мене, і не сказав більше жодного слова. Я заціпеніло стояла, все ще віддаючи честь, шокована почутим. Потім, усупереч тому, чого мене навчали, я повільно опустила руку й повернулася кругом. Фактично, на його думку, я навіть не заслуговувала на вітання у відповідь, і моя присутність у його ескадрильї не віщувала нічого доброго. Я й гадки не мала, чому він так мене не поважає, хоч ми щойно зустрілися. Ідучи з його кабінету, я обдумувала можливі причини такого ставлення. Мене перевіряють? Я маю йому протистояти? Я вирішила зачекати кілька днів і придивитися до нього. виявилось, що мої страхи були небезпідставні. Про якийсь особливий урок тут не йшлося. Він просто був козлом і ненавидів жінок. Мені ж доводилося високо тримати голову, загартовуватись і вчитися знаходити спільну мову з людьми, які відкрито зневажали все, чого я намагалася досягти. Це не вперше я мала прикусити язика. І, очевидно, не востаннє. Правду кажучи, я багато чого навчилася за той короткий період

роботи з ним, бо, хай там що, від лідерів, яких не хочеться наслідувати, усе одно можна перейняти чимало.

Я переконана: життєвий успіх майже не залежить від ситуацій, у яких ви опиняєтеся. Найбільше важить ваша реакція на них. Замість скавувати й качатися по підлозі, я вирішила спрямувати розчарування, яке відчувала в такі моменти, на досягнення ідеалу абсолютно в усьому. І одне з улюблених місць, де я намагалася це робити, був полігон.

Щоб носити службову зброю, треба здобути право, а для цього слід просто зробити крок уперед, до цілі, і стріляти. Залежно від того, скільки разів ти влучаєш у серединку, ти або не здобуваєш право, або здобуваєш (часом навіть разом зі статусом експерта). Протягом усієї кар'єри, виходячи на полігон, я завжди показувала результат на рівні експерта. Байдуже, чи з легкої вогнепальної зброї, чи з нарізної, – стріляти для мене завжди було природно.

Після інциденту в кабінеті майора Джонсона в мене з'явився шанс трохи випустити пару на полігоні в Місаві. Я знову все зробила на експертному рівні, і один з тамтешніх інструкторів дав мені «п'ять», щоб привітати з успіхом.

– Надзвичайно, Дженнінгз. Стреляєш, як дівчисько.

Я спантеличилася. Він висловив мені комплімент чи принизив мене? Мені й тут доведеться мати справу з цим гівном?

Побачивши вираз мого обличчя, він швидко продовжив думку. І те, що він сказав, залишиться зі мною на всю мою кар'єру. Я згадуватиму ці слова щоразу, як братиму в руки зброю.

– Ні, серйозно, – провадив він. – Жінки фізіологічно схильні бути чудовими стрільцями. Річ у тонусі їхніх м'язів, центрі ваги, гнучкості, диханні, частоті серцебиття і, на мою думку, в психології.

– У психології? – перепитала я, зачарована його словами.

– Так, серйозно, – мовив він. – Бачиш, у тому, як ти стріляєш, досить велику роль відіграє еґо. Коли спускається курок, один з ключів до точності влучання – правильний стан розуму. Якщо ти забагато вимагаєш від себе, то починаєш стискати зброю надто сильно і саботуєш сама себе. Чимало хлопців дають своєму еґо забагато волі, гадаючи, буцім вони несправжні чоловіки, бо не вміють стріляти. А дівчата приходять сюди повеселитися. Коли мені вдається, я намагаюся вчити своїх хлопців стріляти, як дівчисько. Знаєш, під час Другої світової радянська армія дуже успішно використовувала жінок-снайперок.

Він іще раз усміхнувся й тут-таки відвернувся; я стояла мовчки. У жінки є фізичні переваги в бою? Того вечора я прийшла додому й пошукала більше інформації. Як з'ясувалося, він мав рацію. Я дізналася, що жінки загалом навіть з перевантаженнями дають собі раду краще за більшість чоловіків. Термін «перевантаження» вживають на позначення прискорення з вектором униз, коли бойові пілоти виконують круті повороти або різко набирають висоту. Це те саме, що ви відчуваєте в животі в найнижчій точці американських гірок: ваша вага немовби збільшується в кілька разів, і здається, ніби вас притискає до сидіння. У людей, у яких верхня частина тулуба сильніша за нижню, через перевантаження кров відпливає від мозку, що може призвести до непритомності. Тим, у кого сила зосереджена в нижній частині тулуба та животі (як у більшості жінок), легше побороти млість: треба лише напружити ноги й живіт, щоб завадити крові відпливати від мозку.

Якщо це діє й у військовій справі, очевидно, тут усе також базується на гендерних стереотипах (коли вирішують, кому що робити), то чому не всі бойові пілоти і снайпери – жінки? Це, ясна річ, малоімовірно; але дослідження допомогло мені зрозуміти, наскільки абсурдно перешкоджати жінці щось робити, навіть не оцінивши особисто, чи є в неї потрібні навички. Хай йому чорт, я пишалася, що стріляю, як дівчисько, і сподівалася одного дня літати, як дівчисько. Я буду найкращим пілотом у Повітряних силах.

Після тих шести місяців роботи за кулісами, у майстерні, під керівництвом майора Джонсона, мене послали на аеродром, де темп був набагато швидшим, а працювати доводилося більше. Я була не проти гарувати, однак через це лишалося обмаль часу на фізичні вправи. Раз по раз я боролася на пробіжках з давньою травмою коліна, але дозвілля зазвичай проводила вдома з Єгером. На аеродромі я нарешті знайшла лідера, якого варто було наслідувати, хоч через дивний вибрик долі – типова для військових ситуація – рангом я була вища за

нього. Старший майстер-сержант (СМС) Метт МакКейб був приписаний до моєї ланки сержантом старшого сержантського складу, а отже, мав найвище звання з усіх, хто перебував під моїм командуванням. Офіцери Повітряних сил протягом усієї своєї кар'єри роблять то те, то се, щоб мати більший досвід, але сержанти старшого сержантського складу й інші добровольці зазвичай довго працюють на одному місці, набуваючи більших знань та експертності в конкретній сфері. Сержант Мак-Кейб працював тут уже кілька років і став для мене невичерпним джерелом інформації та уроків лідерства. Не знаю, як це в нього виходило, але він був найорганізованіший сержант Повітряних сил з усіх, кого я зустрічала. Уніформа в нього завжди була чиста й свіжа. Якимось дивом наприкінці чотирнадцятигодинної зміни, впродовж якої ми всі тренувалися носити хімзахист і протигаз, він примудрявся виглядати так, ніби щойно вийшов з душу. Він дуже пишався тим, що круг нього всі ходять струнко, і коли я взяла стерно влади у свої руки, його ланка вже показувала надзвичайно добрі результати. Одного дня, на початку роботи на аеродромі, я напучувала групу механіків, які перебували під моїм командуванням. Сержант Мак-Кейб стояв поруч, руки в боки. Він був набагато вищий, тож просто нависав наді мною. Я й не пам'ятаю, що казала, але він кивав на підтримку, коли я розкладала все по полицках. Потім він пішов зі мною в мій кабінет і спитав, чи є в мене хвилинка, щоб поговорити. Я вже майже відмовилася, бо мала справи, але він схопив мене за плече й проштовхнув у двері кабінету:

- Ні. Поговорити треба зараз.

Він зачинив за собою двері й почав розповідати мені про лідерство, абсолютно дохідливо пояснюючи, чому мої щойно сказані ланці слова геть протилежні тому, що я маю робити. Я була шокована.

- Чому ти нічого не сказав при них? - спитала я.

- Бо це негативно позначилося б на твоєму авторитеті. Я не збираюся демонструвати при них неповагу до тебе... На людях я буду з тобою погоджуватись, але надалі краще питай моєї думки, перш ніж просрати ланку, яку я створював багато місяців.

Офіцери приходитимуть у ланку й ітимуть з неї, але старший майстер-сержант Мак-Кейб працюватиме тут іще кілька років, аж поки дістане нове призначення. Це востаннє я так помилюся - прогавлю справжнього лідера ланки і не зважу на неймовірний підручний ресурс: роки його досвіду і його бажання мене вчити, а

не протистояти мені.

Кажуть, на кожного жахливого офіцера у світі є сержант, у якого не склалося з Повітряними силами. Що ж, старший майстер-сержант Мак-Кейб дуже серйозно поставився до перетворення мене на хорошого офіцера, і я досі вважаю його одним зі своїх найліпших військових менторів.

Тепер, коли я вже цілком призвичаїлася до нової роботи в Японії, настав час почати готуватися до здобуття посади пілота – крім виконання поточної роботи. Щоб на мене взагалі звернули увагу, потрібна була підтримка всього найвищого керівництва. До того ж мою кандидатуру мала одноставно запропонувати база. Мені довелося зробити все можливе, щоб бути гідною конкуренткою.

У серпні 2001 року я на кілька місяців повернулася в Штати на тимчасову службу на Кіртлендській базі Повітряних сил в Альбукерке (штат Нью-Мексико). Я подала заявку на курс дослідження аварій літаків і вступила на нього, сподіваючись, що так для найвищого керівництва виглядатиме офіційно ще краще. Курс тривав лише шість тижнів, але, якби раптом на базі стався якийсь інцидент із літаком, у мене була б неймовірна перевага. 11 вересня 2001 року, через кілька тижнів після початку програми, я звично прокинулася і почала вдягатися на заняття. Новини завжди йшли у мене фоном, однак почуте того ранку буквально прибило мене до землі. Якийсь літак зіткнувся з вежею Всесвітнього торгового центру, і з хмарочоса, наче з труби, валував дим.

Я приклеїлася до телевізора; репортери обмірковували, що ж там трапилось. Механічна проблема? Помилка диспетчерів? Я була певна: хоч що там сталося, ми обговорюватимемо це в класі.

Коли я встала, щоб вимкнути телевізор, то з жахом побачила в прямому ефірі, як другий літак налетів на другу вежу. Це не була випадковість. Я зрозуміла, що на нас напали, і в животі все перевернулося. Коли того дня я приїхала на заняття, Кіртленд був зачинений і довкола нього кружляли армійські «Гаммери». Авіаційні школи зачинили по всій країні. Повітряні шляхи для невійськових польотів ненадовго закрили. Наша країна вже ніколи не буде такою, якою була.

На жаль, я запланувала отримати свідоцтво пілота-аматора в отаких неймовірно мінливих умовах. У ті роки першим кроком у пілотних навчаннях уважалися

польоти на T-3, але через певні механічні проблеми літати на них було годі. Хоч як сказано це звучить, посилати кандидатів у пілоти на здобуття свідоцтв стало тимчасовим заходом, поки не ухвалять якогось іншого прийняттого рішення. Тож тепер, коли я знову була в Сполучених Штатах, мені хотілося перейти цей критично важливий рубікон. Усю відпустку я планувала витратити саме на це й вирішила, що поїду в Остін. Кілька тижнів ходитиму на заняття, щоб навчитися літати, а решту часу проводитиму з родиною й чоловіком. Я знала: якщо я самостійно здобуду ліцензію, то стану набагато цікавішим кандидатом; це один з небагатьох кроків, за який мали б платити Повітряні сили, а от знайти гроші самотужки було непросто. За кілька років перед тим, навчаючись іще в коледжі, я витратила всі заощадження на новісінький мотоцикл «Ямага FZR600». Я замінила глушник на вихлопну систему «Йошімура» з вуглетканини, яка повсякчас створювала відчуття, ніби я лечу на реактивному літаку. Цей мотоцикл був для мене, наче дитина, але, поки я працювала в Японії, мала тримати його на складі. Я розуміла, що треба ухвалювати розумні рішення, тож твердо постановила продати мотоцикл, щоб заплатити за ліцензію. Мое серце розкраялося, хоч то була тільки одна жертва з багатьох заради досягнення своїх мрій. Я твердо вірила: вона того варта.

Наприкінці вересня 2001 року я записалася на курс пілотів-аматорів у Джорджтауні (штат Техас), що за тридцять хвилин від Остіна, і, коли уряд знову відкрив авіашколи по всій країні, почала навчання. Моя цивільна авіаційна підготовка проходила, мов ураган: я вчилася вдень і вночі, проводила в літаку максимально можливу кількість часу. Зрештою я здобула ліцензію за два з половиною тижні, побивши рекорд школи. Приблизно через три дні після початку підготовки для мене настав час самостійно летіти по маршруту. «По маршруту» означало, що ви приземляєтеся не в тому аеропорту, з якого злітали. Для пілота-початківця це дуже серйозно.

Я була готова. Я планувала вилетіти з Джорджтауна, попрямувати до Вейко, потім до Колледж-Стейшена (Техаський університет A and M) і повернутися назад у Джорджтаун. На цьому етапі, на третій день навчання, я дуже мало знала про польоти. Фактично мені було відомо, що треба брати до уваги напрям вітру, аби скеровувати літак, і що для того, щоб дістатися кінцевого пункту, слід якийсь час тримати певний напрям. Ось і все. Я майже нічого не знала про інші інструменти навігації. Я не літала наосліп, але пам'ятаю, як раділа й водночас боялася за себе, бо була майже зовсім необізнана.

Перед вильотом я все перевірила і злетіла з маленького аеродрому в Джорджтауні (штат Техас). Я скоріше була збуджена, ніж знервована: нарешті я самостійно піднімаюся в повітря! Я роками мріяла про цю мить. Частина шляху, що лежала між Джорджтауном і Вейко, я пролетіла без інцидентів. Згідно з інструкцією, я зв'язалася з Г'юстоном, і контролер роздратовано відповів, що вони мене бачили. Я знала, що повітряний простір Г'юстона – це щось скажене, тож мені було трохи ніяково, що я їх потривожила. Але на відтинку шляху від Вейко до Колледж-Стейшена погода почала погіршуватися. Хмари спускалися нижче й нижче, і мій маршрут теж, бо я ще не мала права літати в хмарах. Однак мені думалося, що все буде гаразд, адже я педантично коригувала курс залежно від вітру й лишалася на маршруті. А потім Національна гвардія ледве не посадила мене на землю.

На півдорозі до Колледж-Стейшена я щось помітила краєчком ока. Коли повернулася подивитися, що відбувається, раптом з'явилися два вертольоти «Чорних яструбів», прилаштувавшись справа і зліва від мене. Г'юстон поінформував по радіо, що я прямую просто до Техаського університету A and M, а там сьогодні футбол. Після одинадцятого вересня літальним апаратам заборонили наближатися до великих скупчень людей. Я мусила негайно скоригувати курс.

Серце в мене страшенно калатало, проте я підкорилась і швидко зрозуміла, що скоро зйду з курсу. Треба буде коригувати маршрут, а я не зможу цього зробити, бо лечу сама, дуже близько до землі, у складних погодних умовах, маючи за плечима лише вісім годин польотів. Я розвернулася, помахала гелікоптерам і швидко обдумала можливі варіанти. Мені, певно, годилося летіти назад до Вейко, але я вже була на півдорозі до Колледж-Стейшена, тож могло не вистачити пального. Та й погода гіршала. На це теж слід було зважити.

Подумки я квапливо, методом наукового тику прорахувала маршрут, який досить далеко обходитиме стадіон. Потім неохоче викликала по радіо диспетчерів Г'юстона.

– Так, Сессна, сім-шість, листопад... Говоріть, – сказав диспетчер, зітхаючи.

– Г'юстон, сім-шість, листопад... ем... Візьміть до уваги... Ну... Я пілот-учень, уперше самостійно лечу по маршруту, і та корекція збила мене з курсу. Погода гіршає, я тепер не певна на сто відсотків, що знайду Колледж-Стейшен.

На щастя, старший майстер-сержант Мак-Кейб пояснив мені, що просити про допомогу – ознака сильної людини. Я запам'ятала: визнати, що тобі щось не під силу, – це добре.

У напруженій тиші, що запала по моїх словах, можна було відчутти, як змістилися пріоритети в Г'юстонській диспетчерській: для диспетчера, який щойно дратувався через мене, я раптом стала найважливішим об'єктом.

– Кхм, вас зрозумів, Сессна, сім-шість, листопад. Надішліть сигнал один-два-сім-шість і сигнал розпізнавання. Це був спосіб знайти мене на радарі. Я клацнула перемикачем і блимнула на екрані диспетчера; він підтвердив, що бачить, де я.

– Гаразд, Сессна, візьміть лівіше на п'ять градусів і прямуйте по один-три-нуль. Зв'яжіться зі мною через п'ятнадцять хвилин. Я дам свіжу інформацію щодо погоди.

Заспокоена тим, що хтось може вказати мені напрям, я видихнула, хоч і не знала, що весь цей час тамувала дух. Я просто розслаблюся й дотримуватимуся його вказівок, а через п'ятнадцять хвилин зв'яжуся з ним і сподіватимуся на краще.

Однак не так сталося, як гадалося.

– СЕССНА, СІМ-ШІСТЬ, ЛИСТОПАД, Г'ЮСТОН... ВИ ТАМ? – нетиповий, майже панічний тон диспетчера до смерті налякав мене й вивів з короткочасного розслаблення.

– Так! Г'юстон, Сессна, сім-шість, листопад... Чую вас добре.

– Сессна, ви зникли з мого радара... – зітхнув диспетчер. – Мабуть, ваш передавач несправний. Наберіть знову код і надішліть сигнал розпізнавання.

Але всі наші спроби розв'язати проблему не допомогли: передавач так і не працював стабільно. Ми обоє поволі почали розуміти ситуацію. Я зникла з його радара й могла покластися тільки на себе.

– Що ви бачите довкола? – спитав він.

– Ну, я бозна-де... Корів?

Він реготнув.

– Іще щось?

– Я лечу так низько, що вже скоро читатиму дороговкази, але поки ще ні. Більше нічого не бачу.

Я глибоко вдихнула. Я впораюсь. Я знала, що впораюсь.

– Зі мною буде все гаразд, – запевнила я його. – Я знаю, що можу все знайти. І певна, що невдовзі побачу місто.

Диспетчер безсило відповів:

– Ну, ви йшли хорошим курсом, коли я востаннє бачив вас на радарі. Тримайтеся. Я зателефоную на аеродром і скажу, щоб виглядали вас. Хай щастить.

Скажу вам під секретом: слова «хай щастить» – останнє, що хочеться почути від авіадиспетчера. У такій справі це взагалі ні до чого.

Я цілковито належала сама собі. Я перехопила штурвал і зосереджено насупила брови. У такі моменти страх ніколи не був для мене частиною рівняння. Навпаки, з якоїсь причини мій фокус звужується, стає наче точка лазерної указки. І тільки після інциденту я дозволяю собі цей адреналіновий потік страху. Того дня, тієї миті й у тому літальному апараті я вперше опинилася в ситуації, коли треба було так зосередитися. На кону стояли життя і смерть.

Кожний помітний наземний орієнтир я звіряла з картою, що лежала поруч, і рівно дихала, а хмари спускалися нижче й нижче. Я шукала способів посадити літальний апарат, коли в мене закінчиться пальне, але, на жаль, лише після двох днів інструктажу я ще не знала, як користуватися всяким навігаційним приладдям, що опинилося в моєму розпорядженні. Однак приблизно через двадцять хвилин я нарешті помітила аеродромний маяк крізь імлу чимраз нижчих хмар. Це було найпрекрасніше видовище, яке я бачила в житті.

Я полегшено відітхнула і попросила по радіо дозволу на посадку. І тільки тоді, коли шасі мого літака торкнулися посадкової смуги, я дозволила собі відчути всю вагу нещодавніх подій. Я зупинилася й попросила заправити літак. Потім вилізла з нього, впала коліньми на цемент і почала сміятися та цілувати землю. Буде що розповісти інструкторові, коли говоритиму з ним.

Раптом я відчула страшенний голод, тож вирішила перекусити. Це був найсмачніший клуб-сандвіч з усіх, що я їла в житті. Потім я зателефонувала в школу й переповіла історію інструкторові.

– Найми авто і вертайся сюди, – сказав він.

Інструктор запевнив, що завтра приїде по літак. Але щось у мені заворушилося. Я хотіла закінчити почате.

– Ні. Я цілком можу долетіти назад. Я мушу долетіти назад, бо, може, більше й не наважуся залізти в літак, – відповіла я.

Було чути, як він вагається.

– Ти переконана? – спитав він скептично.

Я знала, що треба робити. Мое місце було в літакові.

– Так, якщо ви не проти. Тут кажуть, що хмари вже розсіюються.

– Гаразд, якщо ти цього хочеш... Я певен, що ти впораєшся.

Його віра в мої сили підтримала мій дух. Я поклала слухавку й обійшла довкола свого літака. Потім залізла в нього, завела двигун і рушила на злітну смугу. Мене огорнуло відчуття неймовірної свободи. У ту мить, коли шасі знову відірвалися від землі, я вже знала, що знайшла справжнє покликання. Мені навіть не було страшно – я відчувала тільки піднесення. Через багато років, коли згадуватиму цей момент, я думатиму тільки про те, що мене, певно, паралізувало б від страху, якби я тоді знала все, що знаю тепер, усе, що могло статися не так. Але тоді я просто радісно злітала до хмар.

Хмари й досі були важкі, однак гірше ніби не ставало. Хоч після історії під хмарами й потреби летіти якнайнижче до землі я занервувалася, бо погода могла знову зіпсуватись. Коли я побачила в хмарах проріз, то попрямувала до нього, виконала різкий підйом і проскочила через цю невелику прогалину, щоб глянути, що відбувається нагорі.

Над тією сірістю, що тисла на мене, було яскраве чисте сине небо. Коли я пробилася крізь хмари й подивилась униз, мені здалося, що піді мною розстелили білу пухнасту вовняну ковдру. Це було приголомшливо, мені аж дух забило.

Через недосвідченість я не розуміла того, що це був надто небезпечний – і навіть незаконний – маневр. Летіти понад хмарами – неймовірно безглузде рішення. Я дізналася погоду в Колледж-Стейшені, проте й гадки не мала, яка насправді була ситуація в Джорджтауні. Якби над домашнім аеродромом висіли хмари, я застрягла б у них, адже не могла покладатися на радіопередавач. Я ще не навчилася проривати хмарність і, мабуть, розбилася б. Але того дня мені дуже пощастило: у хмарах навколо домашнього аеропорту утворився великий провісок. Я приземлилася без проблем і радісно переповіла все інструкторові.

Коли я дійшла до частини, де злетіла понад хмарами, він сказав:

– Ні, ти цього не робила.

– Робила! І це було прекрасно, – відповіла я йому, широко усміхаючись.

– Ти мене не розумієш. Ні. Ти не робила нічого дурного й незаконного. Якщо хочеш здобути ліцензію, ти не робила цього, – суворо мовив він.

Моя радість на обличчі відразу ж погасла.

– О! Так. Я кажу, це було б круто, – додала я, сором'язливо усміхаючись.

Він попестив мене по голові, і серце мое стислося від згадки про тата. Може, це він розсунув хмари над Джорджтауном. Мені хочеться так думати.

Коли я отримала ліцензію, настав час знову сідати в літак і прямувати через океан у Японію. Цього разу Джек, мій чоловік, полетів зі мною. У той рік, який ми прожили нарізно, він закінчував навчання в коледжі. Я пишлася ним і водночас заздрила, бо його взяли на авіапідготовку просто з КПОЗ. А що він був моїм чоловіком, то його на рік закріпили за моєю частиною в Японії, поки він чекав, коли розпочнеться авіаційне навчання в Оклахомі. Це називалося «статус-резерв» і означало, що він контактуватиме з пілотами в моїй частині і що до нього ставитимуться так само, як до них. Я нетерпляче чекала на початок нашого спільного життя після року нарізного існування. Нарешті – в одній країні, обое на шляху до своїх мрій.

Але дуже швидко стало очевидно, що я зробила велику помилку. Тільки-но ми почали зустрічатися, мене намагалися відмовити одружуватися з ним майже всі мої знайомі. І його родина теж. Я зійшлася з ним невдовзі після батькової смерті, і мій емоційний стан укупі з тим, що він був першим хлопцем, з яким я спала, просто затьмарив мені розум. Я була молода й думала, що закохана; мені здавалося, ніби я протистою цілому світові. Ніхто не вірив у нас, проте я вірила – ми вірили. Це було навіть романтично. Тепер, згадуючи все, я думаю, що то були просто наївні дурачі.

Коли ми приїхали в Японію і почали жити разом, мій оптимізм дуже швидко згас. Усі рідні мали щодо нього рацію, а тут, у Японії, мене перестали поважати, бо я взяла з ним шлюб. Було чимало бойових пілотів, які перестерігали мене, однак я цього не розуміла. Я призвичаїлася до думки, що життя складне. Я так вирішила, але воно було мое, і я мала так жити.

Одного вечора, місяців через вісім після чоловікового приїзду до Японії, я читала в ліжку. З якоїсь причини ми почали сперечатися щодо правил Повітряних сил. Джек уважав, ніби вони не всі хороші, і наполягав, що на деякі з них можна просто не зважати.

– Чудово. Сподіваюся, з таким підходом ти ніколи не станеш командиром, – різко відповіла я й утупилася в книжку.

Тоді, наче бик перед ривком, Джек схилився наді мною зі стиснутими кулаками й витріщився, немовби чекав, поки я наслідуюся знову заговорити. Мене охопила паніка. Він частенько втрачав самовладання, але цього разу все здавалося інакшим. Неквапом, уникаючи його погляду, я вислизнула з ліжка. Я вирішила спакувати валізу (вже не вперше) і піти переночувати в подружки, що жила

неподалік.

Та щойно я почала повільно відходити від чоловіка, як опинилася на підлозі. Мені знадобилася хвилина, аби зрозуміти, що сталося. Шокована, я звела очі вгору й помалу збагнула: він ударив мене в спину – і я полетіла на шафу. Потім, відскочивши від неї, приземлилася на дупу. Нізащо не забуду тієї миті, коли розгублено дивилася на нього з підлоги.

Ні, мені не було страшно. Правду кажучи, я збиралася добряче поквитатися з ним, однак то була просто емоційна зрада нереальних масштабів. Виявляється, він зневажав мене, думаючи, ніби до мене можна ставитися отак? Тоді я взяла намір розлучитися, і він одразу побачив це в моїх очах. Джек упав на коліна, почав плакати й вибачатися. Я підвелася й притисла його голову собі до грудей. Ми обое знали, що нашому шлюбові кінець. Він усе життя потерпав від свого темпераменту. Якось Джек сказав мені, що через свою запальність боїться одружуватись і що він не вартий мене.

Наступні кілька днів ми пережили багато болісних розмов, але мені все вже було зрозуміло. Я не повторюватиму маминих помилок і не чекатиму, поки ситуація дійде краю. Джек ридав і благав не йти від нього, і це здивувало мене. Я завжди відчувала, що він ставиться до мене так, ніби ненавидить.

Я швидко втямила: його надзвичайно турбує те, чи скажу я комусь, що він мене вдарив. Йому було соромно за себе, і він, очевидно, боявся, що це зашкодить його кар'єрі. Ми мали жити в Японії ще кілька місяців і, щиро кажучи, я не знала, з якого боку підійти до нашого розлучення в чужій країні. Я не хотіла звертатися до юридичних послуг частини, тож погодилася дозволити йому пожити зі мною, аж поки ми повернемось у Штати. Однак від тієї ночі ми більше ніколи не були справжнім подружжям.

Якщо чесно, після того інциденту я відчула неабияке полегшення. Звісно ж, я була спустошена, але в певному розумінні це розчистило мені шлях. Я нарешті змогла зосередитися на своїй меті. Часу сумувати не було. Я мала повертатися до роботи.

Кінець ознакомительного фрагмента.

notes

Примечания

1

Генрі Арнольд – американський воєначальник, генерал Повітряних сил США. (Тут і далі прим. перекл., якщо не зазначено інше.)

Купити: https://tn.knigapoisk.com/ge-ar_mer/str-lyay-yak-d-vchis-ko

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)